

**PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY W
RAWICZU**

**Stan sanitarny
i sytuacja epidemiologiczna
powiatu rawickiego w roku 2017**

Opracował:

**Zespół Pracowników PSSE
w Rawiczu**

Aprobowała:

**Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Rawiczu
mgr Grażyna Marczyńska**

Rawicz, marzec 2018 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1. Działalność opiniodawczo - nadzorowa	
2.1. Obiekty komunalne	5
2.1.1. Ocena obszarowej jakości wody w skali gmin i powiatu.	5
2.1.2. Ocena jakości wody w basenach.	5
2.1.3. Ocena jakości wody w kąpieliskach.	6
2.1.4. Ocena obiektów hotelarskich – hoteli, moteli, zajazdów i innych obiektów świadczących usługi hotelarskie.	6
2.1.5. Ocena zakładów fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej i tatuażu.	6
2.1.6. Ocena ustępów publicznych.	9
2.1.7. Ocena gospodarstw agroturystycznych.	9
2.1.8. Ocena pralni usługowych.	10
2.1.9. Ocena obiektów lecznictwa zamkniętego i otwartego.	10
2.1.10. Ocena pozostałych obiektów.	12
2.2. Obiekty żywnościowo-żywieniowe	14
2.2.1. Charakterystyka stanu sanitarnego obiektów żywności i żywienia.	14
2.2.2. Stan sanitarny środków transportu żywności.	19
2.2.3. Jakość zdrowotna krajowych środków spożywczych.	19
2.2.4. Nadzór nad przedmiotami użytku w tym jakość zdrowotna przedmiotów użytku.	23
2.2.5. Ocena sposobu żywienia.	23
2.2.6. Ocena sprzedaży środków spożywczych w jednostkach systemu oświaty	23
2.2.7. Informacje o współpracy z innymi jednostkami kontrolnymi: NIK, IH, IW, IJHARS organizacjami konsumenckimi, środkami masowego przekazu.	24
2.3. Warunki higieny pracy	24
2.4. Warunki nauczania i wychowania	28
3. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	30
3.1. Choroby szerzące się drogą pokarmową.	30
3.2. Ogniska zachorowań.	31
3.3. Choroby w zakresie, których prowadzi się szczepienie ochronne, w tym objęte programami eliminacji	31
3.4. Neuroinfekcje oraz choroby: meningokokowa, pneumokokowa i wywołana przez Hemophilus influenza	33
3.5. Choroby odzwierzęce	33
3.6. Inne choroby zakaźne	33
3.7. Zapobieganie wściekliznie.	34
3.8. Choroby przenoszone drogą płciową	34
3.9. Szczepienia Ochronne	35
3.10. Placówki opieki zdrowotnej.	35
4. Działalność oświatowo-zdrowotna i promocja zdrowia	36

Wstęp

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rawiczu sprawował nadzór sanitarny bieżący i zapobiegawczy na terenie powiatu rawickiego, w skład którego wchodzi:

- miasto i gmina Rawicz,
- miasto i gmina Bojanowo,
- miasto i gmina Miejska Górka,
- miasto i gmina Jutrosin,
- gmina Pakosław.

Zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest prowadzenie bieżącego nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy,
- higieny w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, szkołach wyższych, ośrodkach wypoczynku, obiektach użyteczności publicznej,
- zdrowotnymi żywności i żywienia,
- zapobiegawczego nadzoru sanitarnego:
- działalności zapobiegawczej i przeciw epidemicznej w zakresie chorób, zwłaszcza zakaźnych,
- inicjowanie, organizowanie i koordynowanie działalności oświatowo-zdrowotnej w celu kształcenia odpowiednich postaw i zachowań prozdrowotnych.

Nadzór sanitarny sprawowany był przy współudziale przedstawicieli samorządów lokalnych, Inspekcji Weterynaryjnej, Inspekcji Nadzoru Budowlanego, Komendy Powiatowej Policji.

Działalność kontrolno-represyjna.

Liczba przeprowadzonych kontroli	1151
Liczba nałożonych mandatów	22
Kwota mandatów	3700
Liczba wydanych decyzji administracyjnych (w tym merytorycznych)	291 (120 – merytoryczne; 171 – płatnicze)
Skierowane wnioski do sądu	0
Kwoty nałożonych kar pieniężnych	0

1. Działalność opiniodawczo – nadzorowa.

1. Stanowisko d/s Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Rawiczu prowadzone jest jednoosobowo przez pracownika z wyższym wykształceniem. Zadaniem zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest profilaktyka w zakresie ochrony zdrowia człowieka na etapach planowania przestrzennego, projektowania i wykonawstwa inwestycji, zapewniająca w przekazywanych do użytkowania obiektach optymalnych warunków sanitarno-higienicznych w miejscach pobytu i pracy ludzi tj. w zakładach produkcyjnych i usługowych, w miejscach odpoczynku, magazynowania i dystrybucji środków spożywczych.
2. W 2017 roku ustosunkowano się do 20 spraw dotyczących ustalenia konieczności sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko oraz określenia jego zakresu. Wydano 19 opinii sanitarnych, w których stwierdzono brak konieczności sporządzenia raportu i odstąpiono od podania jego zakresu. Natomiast dla 1 przedsięwzięcia ustalono konieczność sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko oraz określono jego zakres.
3. W roku sprawozdawczym 2017 zaopiniowano łącznie 65 dokumentacji projektowych. Opiniowane dokumentacje dotyczyły między innymi:
 - Obiektów branży spożywczej (sklepy, obiekty gastronomiczne)
 - Zakładów fryzjerskich, kosmetycznych i odnowy biologicznej
 - Zakładów produkcyjnych i rzemieślniczych oraz usługowych i hurtowych
 - Gabinetów lekarskich
 - Placówek oświatowych.

W roku sprawozdawczym obserwuje się taką samą ilość wydanych opinii sanitarnych dotyczących dokumentacji projektowych w stosunku do roku poprzedniego. W roku 2017 r. w obecności Państwowej Inspekcji Sanitarnej przekazano 29 obiektów. Odbiory sanitarne dotyczące uczestniczenia w dopuszczeniu do użytkowania obiektu budowlanego, obejmowały między innymi:

- Obiekty branży spożywczej (sklepy, obiekty gastronomiczne).
- Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej.
- Zakłady produkcyjne i rzemieślnicze oraz usługowe.
- Gabinety lekarskie.
- Placówki oświatowe.

Wydano również opinie sanitarne - zaświadczenia dla obiektów służby zdrowia – podmioty lecznicze w tym gabinetów lekarskich (gabinety dentystyczne, specjalistyczne oraz jeden gabinet POZ) w ilości 7 w formie zaświadczeń. Odbiory dokonywane są wspólnie z pracownikami innych komórek PSSE w zależności od branży dopuszczanego do użytkowania obiektu.

4. W roku sprawozdawczym 2017 wydano 91 decyzji płatniczych.
5. Współpraca zapobiegawczego nadzoru sanitarnego z poszczególnymi samodzielnymi stanowiskami Oddziału Nadzoru w PSSE Rawicz układa się dobrze.
6. Współpraca z władzami samorządowymi szczebla gminnego i powiatowego oraz służbami i inspekcjami działającymi na terenie powiatu rawickiego układa się także dobrze.
7. Wnioski o wydanie opinii sanitarnych rozpatrywane były w ustawowym terminie.

2.1 Obiekty komunalne

2.1.1 Ocena obszarowej jakości wody w skali gmin i powiatu

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rawiczu w 2017 roku sprawował nadzór nad 22 wodociągami. Lokalizacja wodociągów w poszczególnych gminach przedstawia się następująco:

Gmina: Rawicz	- 9 wodociągów,
Miejska Górka	- 2 wodociągi,
Bojanowo	- 5 wodociągów,
Jutrosin	- 5 wodociągów,
Pakosław	- 1 wodociąg.

Na terenie powiatu rawickiego w 2017 roku w 22-uch wodociągach jakość wody odpowiadała wymogom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. z 2015 r., poz. 1981).

W roku 2017 skontrolowano wszystkie wodociągi.

Na ogólną liczbę 22 wodociągów wydano łącznie 12 decyzji do opłat, nie nałożono mandatów karnych.

W powiecie rawickim w 2017 r. 3 wodociągi prowadziły stałą dezynfekcję wody: wodociąg zakładowy Zakład Karny Rawicz, wodociąg zakładowy Słupia Kapitulna oraz wodociąg zakładowy GOBARTO. Wydano 22 oceny roczne o przydatności wody do spożycia przez ludzi.

Tabela dotycząca oceny sanitarnej jakości wody z rozgraniczeniem na poszczególne gminy w załączeniu.

Nazwa PSSE	Liczba gmin ogółem	Nazwa gminy	Liczba wodociągów ogółem w gminie	Liczba wodociągów produkujących wodę		Ilość pobranych próbek wody			Ilość zaopatrywanych osób w wodę	
				Odpowiadającą	Warunkową	MK	MP	NS	Odpowiadającą	Warunkową
Rawicz	5	Rawicz	9	9	0	103	22	79	32128	0
		Bojanowo	5	5	0	51	12	43	9037	0
		Miejska Górka	2	2	0	16	4	0	6800	0
		Jutrosin	5	5	0	64	11	7	8330	0
		Pakosław	1	1	0	8	2	4	3800	0

2.1.2. Ocena jakości wody w basenach.

Na terenie powiatu rawickiego jest tylko 1 Pływalnia Kryta w Rawiczu. W 2017 r. przeprowadzono 2 kontrole sanitarne pływalni. Na Pływalnię Krytą w Rawiczu uczęszczają głównie dzieci ze szkół podstawowych w ramach wychowania fizycznego oraz prowadzone są zajęcia sekcji pływackich. W miesiącu lipca Pływalnia Kryta w Rawiczu była nieczynna dwa tygodnie w związku z corocznymi planowanymi pracami konserwatorskimi. Pływalnia Kryta w Rawiczu posiada 1 nieckę o wymiarach 25m x 12,5m x 1,40 -1,85m oraz 1 jacuzi o wymiarach 12,5 m x 2,4 m. Na pływalni znajdują się 2 szatnie damska i męska z przebieralniami, natryskami oraz toaletami. Wokół niecki znajdują się trybuny, pomieszczenie obserwacyjne dla ratowników oraz miejsce wydzielone na sprzęt do nauki pływania. Woda dostarczana jest z wodociągu publicznego Rawicz o dobrej jakości. Próbkę wody pobierane są zgodnie z harmonogramem 1 x w miesiącu: 2 próbki naprzemiennie z

dwóch punktów z niecki głównej i 1 próbka z punktu w jacuzzi oraz 1 x na kwartał próbka fizykochemiczna. Pobrano ogółem 51 próbek wody z niecki basenu oraz jacuzzi. Ponadto pobrano 1 próbkę wody z jacuzzi w kierunku Legionella sp. do badań laboratoryjnych. Jakość wody nie budziła zastrzeżeń.

W ramach kontroli wewnętrznej właściciel pływalni wykonał 99 badań laboratoryjnych wody.

2.1.3. Ocena jakości wody w kąpieliskach.

Na terenie powiatu rawickiego w 2017 r. w sezonie letnim czynne były dwa miejsca wykorzystywane do kąpieli w: Sierakowie oraz Pakosławiu. Przeprowadzono 5 kontroli sanitarnych tych obiektów. Miejsca wykorzystywane do kąpieli są prawidłowo oznakowane tablicami informacyjnymi. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rawiczu wydał łącznie 5 ocen stwierdzające przydatność wody do kąpieli. Przeprowadzone badania próbek wody wykazały, że badana woda spełnia wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 roku w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i w miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2016 poz. 1602).

2.1.4. Ocena obiektów hotelarskich – hoteli, moteli, zajazdów i innych obiektów świadczących usługi hotelarskie.

Wg ewidencji 4, skontrolowano 4, przeprowadzono 4 kontrole sanitarne:

1. Hotel i Restauracja DIAMENT I, w oddzielnym budynku **Hotel DIAMENT II** oraz hotel dla kierowców samochodów ciężarowych **LOTOS**.

2. Hotel MARIA położony jest w Dębnie Polskim, miejscowości graniczącej z Rawiczem.

3. Hotel i Restauracja „Pałac” w Pakosławiu usytuowany jest w kompleksie parkowym,

4. Pałac w Trzeboszu – Ośrodek Hotelowo – Konferencyjny jest to odrestaurowany pałac, usytuowany w dużym kompleksie parkowym, położony w gminie Bojanowo.

W roku 2017 przeprowadzono kontrolę sanitarną każdego z obiektów hotelarskich, nie wydano decyzji administracyjnej, nie nałożono mandatów karnych, ani pism w trybie art. 30 ustawy o PIS.

Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie:

Wg ewidencji: 2, skontrolowano: 2, przeprowadzono: 2 kontrole sanitarne.

Nadzorem sanitarnym objęto:

Zajazd w Gołaszynie ,

Pokoje Gościnne w Rawiczu,

Stan sanitarno - techniczny nadzorowanych obiektów nie budził zastrzeżeń.

W 2017 roku przeprowadzono kontrolę sanitarną każdego z obiektów, nie wydano decyzji administracyjnej, nie nałożono mandatów karnych, ani pism w trybie art. 30 ustawy o PIS.

2.1.5. Ocena zakładów fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej, tatuażu.

Zakłady fryzjerskie

Liczba obiektów w ewidencji na dzień 31.12.2017. - **58**

Liczba obiektów skontrolowanych: - **52**

Liczba obiektów w 2017 r.: ze złym stanem sanitarnym - **0**

pod względem technicznym - **0**

W 2017 roku nie wystawiono decyzji do opłat na zakłady fryzjerskie oraz nie nałożono mandatów karnych.

Na terenie działania PSSE w Rawiczu nie ma zakładów, które nie spełniają wymagań sanitarno-higienicznych.

Krótką charakterystyką zakładów fryzjerskich skontrolowanych na terenie nadzorowanym przez PSSE Rawicz:

- zaopatrzenie w wodę - obiekty zaopatrywane są w wodę z sieci wodociągów publicznych z dobrą oceną jakości wody,
- odprowadzanie nieczystości płynnych i stałych (komunalnych): nieczystości płynne odprowadzane są do kanalizacji miejskich, deklaracje na odbiór odpadów komunalnych złożone zostały w urzędach miast i gmin; na terenie powiatu rawickiego odpady komunalne odbierane są w większości przez Komunalny Związek Gmin Regionu Leszczyńskiego,
- do przechowywania sprzętu porządkowego zakłady mają wydzielone szafy lub wydzielone miejsce.
- czystość ścian i podłóg - ściany w zakładach fryzjerskich są malowane (odnawiane) na bieżąco, podłogi na bieżąco sprzątane i utrzymywane w dobrym stanie sanitarnym, fryzjerskich - w wydzielonych szafach z zachowaniem segregacji.

Zakłady kosmetyczne

Liczba obiektów w ewidencji na dzień 31.12.2017 r. : – 40

Liczba obiektów skontrolowanych: – 32

Liczba obiektów w 2017 r.: ze złym stanem sanitarnym - 0
pod względem technicznym - 0

Na terenie działania PSSE w Rawiczu nie ma zakładów, które nie spełniają wymagań sanitarno-higienicznych. Zakłady, które są obecnie odbierane i otwierane spełniają wymogi sanitarno- higieniczne. Skontrolowane zakłady spełniały wymagania sanitarno-higieniczne. Zakłady posiadają umowy na sterylizację ze szpitalem w Rawiczu oraz z prywatnym gabinetami lekarskimi. Siedem zakładów kosmetycznych posiada własny sterylizator.

Krótką charakterystyką zakładów kosmetycznych skontrolowanych na terenie nadzorowanym przez PSSE Rawicz:

- zaopatrzenie w wodę - obiekty zaopatrywane są w wodę z sieci wodociągów publicznych z dobrą oceną jakości wody,
- nieczystości płynne i stałe (komunalne)- deklaracje na odbiór odpadów komunalnych złożone zostały w urzędach miast i gmin. Na terenie powiatu rawickiego odpady komunalne odbierane są przez Komunalny Związek Gmin Regionu Leszczyńskiego,
- postępowanie z odpadami niebezpiecznymi (umowy na odbiór) – zakłady kosmetyczne mają podpisane umowy głównie ze Szpitalem Powiatowym Sp. z o. o. Rawicz, ul. Gen. Grota Roweckiego 6 oraz z prywatnymi gabinetami lekarskimi.

Zakłady tatuażu

Liczba obiektów w ewidencji na dzień 31.12.2017 r. : - 2

Liczba obiektów skontrolowanych: - 2

Liczba obiektów w 2017 r.: ze złym stanem sanitarnym - 0

W zakładach tatuażu stan sanitarny zakładów jest dobry.

Na terenie działania PSSE w Rawiczu nie ma zakładów, które nie spełniają wymagań sanitarno-higienicznych. Zakłady, które są obecnie odbierane i otwierane spełniają wymogi sanitarno-higieniczne. Skontrolowane zakłady spełniały wymagania sanitarno-higieniczne.

Zakłady używają sprzęty tylko jednorazowego, nie posiadają sprzętu który należałoby sterylizować.

Krótką charakterystyką zakładów tatuażu skontrolowanych na terenie nadzorowanym przez PSSE Rawicz:

- zaopatrzenie w wodę - obiekty zaopatrywane są w wodę z sieci wodociągów publicznych z dobrą oceną jakości wody,
- odprowadzanie nieczystości płynnych i stałych (komunalnych) - deklaracje na odbiór odpadów komunalnych złożone zostały w urzędach miast i gmin. Na terenie powiatu rawickiego odpady komunalne odbierane są przez Komunalny Związek Gmin Regionu Leszczyńskiego,
- postępowanie z odpadami niebezpiecznymi – nie prowadzą sterylizacji sprzętu, w użyciu tylko sprzęt jednorazowy.

Zakłady odnowy biologicznej , solaria

Liczba obiektów w ewidencji na dzień 31.12.2017 r.: - 17

Liczba obiektów skontrolowanych: - 13

zakład odnowy biologicznej: - 13

solaria: - 4

Liczba obiektów w 2017 r.: ze złym stanem sanitarnym - 0

pod względem technicznym - 0

W porównaniu do roku 2016 stan sanitarny zakładów odnowy biologicznej, solariów i uległ poprawie m.in. poprzez podniesienie świadomości właścicieli zakładów prawidłowym przygotowaniu sprzętu m. in. dezynfekcji oraz szerszej informacji klienta o zagrożeniach wynikających z korzystania z solarium.

Zły stan sanitarny - nie stwierdzono pod względem sanitarnym złych obiektów.

Na terenie działania PSSE w Rawiczu nie ma zakładów, które nie spełniają wymagania sanitarno-higieniczne.

Zakłady, które są obecnie odbierane i otwierane spełniają wymogi sanitarno-techniczne.

Skontrolowane zakłady spełniały wymagania higieniczno-sanitarne.

Krótką charakterystyką zakładów odnowy biologicznej skontrolowanych na terenie nadzorowanym przez PSSE Rawicz:

- zaopatrzenie w wodę - obiekty zaopatrywane są w wodę z sieci wodociągów publicznych z dobrą oceną jakości wody,

- odprowadzanie nieczystości płynnych i stałych (komunalnych)- deklaracje na odbiór odpadów komunalnych złożone zostały w urzędach miast i gmin. Na terenie powiatu rawickiego odpady komunalne odbierane są przez Komunalny Związek Gmin Regionu Leszczyńskiego.

- postępowanie z odpadami niebezpiecznymi (umowy na odbiór) - zakłady odnowy biologicznej nie produkują tego typu odpadów.

Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu

Liczba obiektów w ewidencji na dzień 31.12.2017 r. : - 8

Liczba obiektów skontrolowanych - 8

Zmiany ilościowe w ewidencji obiektów w porównaniu z rokiem 2016

Liczba obiektów w 2017 r.: ze złym stanem sanitarnym - 0

pod względem technicznym - 0

Zły stan sanitarny - nie stwierdzono pod względem sanitarnym złych obiektów.

Na terenie działania PSSE w Rawiczu nie ma zakładów, które nie spełniają wymagań sanitarno- higienicznych. Zakłady, które są obecnie odbierane i otwierane spełniają wymogi sanitarno-higieniczne. Skontrolowane zakłady spełniały wymagania higieniczno-sanitarne.

Krótką charakterystyką zakładów fryzjersko-kosmetycznych- solaria skontrolowanych na terenie nadzorowanym przez PSSE Rawicz:

- zaopatrzenie w wodę - obiekty zaopatrywane są w wodę z sieci wodociągów publicznych z dobrą oceną jakości wody,
- odprowadzanie nieczystości płynnych i stałych (komunalnych)- deklaracje na odbiór odpadów komunalnych złożone zostały w urzędach miast i gmin. Na terenie powiatu rawickiego odpady komunalne odbierane są przez Komunalny Związek Gmin Regionu Leszczyńskiego.
- postępowanie z odpadami niebezpiecznymi (umowy na odbiór) - zakłady fryzjersko-kosmetyczne mają podpisane umowy m.in. z Szpitalem Powiatowym Sp z o.o. w Rawiczu ul. Grota Roweckiego 6 segregacji,
- rodzaj posiadanej wentylacji w zakładzie-wszystkie obiekty mają wentylację grawitacyjną oraz mechaniczną najczęściej w WC (sprzężoną z wyłącznikiem światłem).

2.1.6. Ocena ustępów publicznych

Na terenie powiatu rawickiego znajdują się 4 budynki toalet: MOP Dębno Polskie, MOP Folwark, MOP Golina Wielka i MOP Trzebosz.

W 2017 roku skontrolowano wszystkie 4 obiekty, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Na terenie Gminy Rawicz na trasie S5 znajdują się 2 budynki toalet: MOP Dębno Polskie, i MOP Folwark, a na terenie Gminy Bojanowo 2 budynki toalet: MOP Golina Wielka i MOP Trzebosz. W budynkach tych znajdują się toalety damskie i męskie oraz przeznaczone dla osób niepełnosprawnych. Podczas kontroli sanitarnej czystość bieżąca obiektu nie budziła.

Do października 2017 roku czynna była toaleta na rynku w Rawiczu, gdzie przeprowadzono 2 kontrole sanitarne obiektu. Obiekt został zamknięty przez Urząd Miasta i Gminy w Rawiczu w związku z wypowiedzeniem umowy najmu przez ajenta. Obiekt w chwili obecnej jest nieczynny. Ponadto w 2017 roku przeprowadzono 2 kontrole sanitarne 2 toalet ogólnodostępnych: 1 na Dworcu Kolejowym w Rawiczu i 1 na Dworcu Autobusowym w Rawiczu. W dniu kontroli toalet nie stwierdzono nieprawidłowości. W minionym roku nie wydano decyzji administracyjnej, nie nałożono mandatów karnych ani pism w trybie art. 30 ustawy o PIS.

2.1.7. Ocena gospodarstw agroturystycznych

Na terenie powiatu rawickiego w roku 2017 było **15 gospodarstw agroturystycznych**, skontrolowano 6, przeprowadzono 6 kontroli sanitarnych.

Podczas kontroli sanitarnych nie stwierdzono nieprawidłowości. Obiekty utrzymane są w dobrym stanie sanitarno-technicznym. Goście odwiedzają gospodarstwa głównie podczas wakacji letnich, są to pobyty 2-3 dniowe. W większości obiektów dla gości przeznaczone są 2 lub 3 pokoje oraz łazienka. Do dyspozycji gości dostępna jest kuchnia, wspólna z domownikami, gdzie sami przygotowują sobie posiłki. Dla gości przeznaczone są oddzielne pościele, poduszki i kołdry. Czyste pościele oraz poduszki, koce, kołdry zapasowe przechowywane są w wydzielonych szafach. Zapewniona jest dostateczna ilość środków czystościowych i dezynfekcyjnych. Właściciele gospodarstw agroturystycznych sami piorą

pościel w wydzielonej pralni, większość z nich stosuje proszki ze środkiem dezynfekującym. Odpady komunalne, zgodnie ze złożoną deklaracją w urzędach gminy odbierane są przez specjalistyczne firmy – do wglądu potwierdzenie zapłaty.

W minionym roku nie wydano decyzji administracyjnych, nie nałożono mandatów karnych, ani pism w trybie art. 30 ustawy o PIS.

2.1.8. Ocena pralni usługowych

Zakład prowadzi działalność usługową w szczególności dla podmiotów leczniczych jak również dla podmiotów gospodarczych: hoteli, restauracji, gabinetów kosmetycznych, domów pomocy społecznej itp. pralnia ta posiada barierę higieniczną, proces pralniczy z automatycznym dozowaniem środków piorących i dezynfekcyjnych. Pralnia posiada pozytywną opinię sanitarną wydaną przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rawiczu, że spełnia wymogi rozporządzenia Ministra Zdrowia dla prania bielizny szpitalnej. W trakcie kontroli sanitarnych całego obiektu nie stwierdzono nieprawidłowości. Czystość bieżąca zachowana. W 2017 roku przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną. Nie wydano decyzji administracyjnej, ani do opłat oraz nie nałożono mandatów karnych.

2.1.9. Ocena obiektów lecznictwa zamkniętego i otwartego.

Lecznictwo zamknięte: Szpital Powiatowy w Rawiczu Sp. z o.o. – pod nadzorem WSSE

Lecznictwo otwarte:

Przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria z izbą chorych, lecznice:

Na terenie powiatu rawickiego znajduje się 25 przychodni, skontrolowano 25, przeprowadzono ogółem 25 kontroli sanitarnych. W 2017 roku nie wydano decyzji administracyjnej ani decyzji do opłat. Nie nałożono mandatów karnych. W kontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości. Obiekty utrzymane są w dobrym stanie sanitarno - porządkowym.

W trakcie kontroli sanitarnych szczególny nacisk nałożono na postępowanie z odpadami medycznymi. We wszystkich kontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. Postępowanie z odpadami medycznymi jest zgodne z opracowanymi procedurami. Wszystkie placówki mają zawarte umowy z firmami specjalistycznymi, które posiadają zezwolenia na odbiór i utylizację odpadów. Kontrolowane placówki lecznicze posiadają stosowną dokumentację tj. faktury i karty przekazania odpadów.

Działalność lecznicza wykonywana przez praktykę zawodową:

Indywidualne praktyki pielęgniarok

Ogółem : 12 skontrolowano 11, przeprowadzono 11 kontroli sanitarnych

Na terenie powiatu rawickiego w 2017 roku działało 10 gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, które prowadziły usługi medyczne w ramach indywidualnych praktyk pielęgniarok oraz 2 gabinety, które w 1 wykonywane były świadczenia medyczne w zakresie pielęgniarok środowiskowo-rodzinnej, a w drugim w zakresie ratownictwa medycznego :

Podczas kontroli sanitarnej stwierdzono dobry stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, a wyposażenie gabinetów umożliwia prawidłowe świadczenie usług medycznych w zakresie: oświaty zdrowotnej, monitoringu bilansów zdrowia, badań przesiewowych oraz udzielanie niezbędnej pomocy w nagłych przypadkach.

Grupowe Praktyki Pielęgniarek

W 2017 roku pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rawiczu były 2 obiekty:

W zakresie Pionu Epidemiologii

Działalność lecznicza wykonywana przez praktykę zawodową *Indywidualne praktyki lekarskie ogółem*

Na terenie powiatu rawickiego znajduje się 34 gabinetów indywidualnej praktyki lekarskiej. Skontrolowano ogółem 28 gabinetów. Przeprowadzono 28 kontroli sanitarnych. Nie wystawiono decyzji. Nie nałożono mandatów karnych.

w tym indywidualne praktyki lekarzy dentystów

Na terenie powiatu rawickiego znajduje się 34 gabinetów indywidualnej praktyki lekarskiej. Skontrolowano ogółem 28 gabinetów. Przeprowadzono 28 kontroli sanitarnych. Nie wystawiono decyzji. Nie nałożono mandatów karnych.

Indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie ogółem.

Na terenie powiatu rawickiego znajdują się 42 gabinetów indywidualnej specjalistycznej praktyki lekarskiej. Skontrolowano ogółem 19 gabinetów. Przeprowadzono 19 kontroli sanitarnych. Nie wystawiono decyzji. Nie nałożono mandatów karnych.

w tym indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów.

Na terenie powiatu rawickiego znajduje się 3 gabinety indywidualnej specjalistycznej praktyki lekarzy dentystów. Skontrolowano ogółem: 2 gabinety. Przeprowadzono 2 kontrole sanitarne. Nie wystawiono decyzji. Nie nałożono mandatów karnych.

Pracownicy Pionu Epidemiologii przeprowadzili łącznie 126 kontroli, w tym 80 kontroli samodzielnych (47 kontrole sanitarne w gabinetach, w których wykonywane są zawodowe praktyki lekarskie, 20 kontroli sanitarnych w punktach szczepień oraz 11 kontroli tematycznych w zakresie zgłaszania chorób zakaźnych i dodatnich wyników badań laboratoryjnych) oraz współuczestniczyli w 46 kontrolach sanitarnych, głównie wspólnie z pionem Higieny Komunalnej, w tym w 45 kompleksowych kontrolach sanitarnych i 1 odbiorowej.

2.1.10. Ocena pozostałych obiektów.

Domy Pomocy Społecznej Osiek i Pakówka – pod nadzorem WSSE Poznań

Na terenie powiatu rawickiego znajdują się **2 domy dziennego pobytu**

Środowiskowy Dom Samopomocy w Rawiczu ul. Gen. Grota-Roweckiego 9
podległy Miejsko - Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Rawiczu,
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Miejskiej Górze ul. Szkolna 1 – Stowarzyszenie Dzieci i
Osób Niepełnosprawnych w Miejskiej Górze, Plac Korczaka 1,
Liczba obiektów skontrolowanych: - 2, przeprowadzonych kontroli - 3

W Warsztatach Terapii Zajęciowej w Miejskiej Górze uczestniczy 55 osób w wieku od 17 – 60 lat, a w Środowiskowym Domu Samopomocy uczestniczy 35 osób w wieku od 18- 60 lat. W domach dziennego pobytu prowadzona jest terapia zajęciowa na poszczególnych pracowniach oraz w ramach terapii zajęciowej w pracowni gospodarstwa domowego przygotowywany jest 1 posiłek dla wszystkich uczestników.

Kontrolowane obiekty to domy dziennego pobytu, które są przystosowane dla osób niepełnosprawnych (windy, podjazdy), mają na celu przystosowanie uczestników terapii do podjęcia pracy zarobkowej zakładach pracy chronionej oraz radzenia sobie w miarę możliwości psychofizycznych w codziennym życiu i funkcjonowaniu w społeczeństwie.

Dworce autobusowe

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rawiczu jest 1 dworzec autobusowy, gdzie w omawianym okresie przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną.

Podczas kontroli sanitarnej stwierdzono wystarczającą ilość środków czystościowych i dezynfekcyjnych. Sprzątaniem dworca, toalet oraz autobusów zajmuje się firma zewnętrzna LESPIN z Leszna. Stan sanitarny poczekalni oraz toalet nie budził zastrzeżeń.

Dworce i stacje kolejowe

Wg ewidencji: 2 , skontrolowane 2, przeprowadzono 2 kontrole sanitarne

Na terenie powiatu rawickiego znajdują się 2 obiekty kolejowe: Stacja Kolejowa w Rawiczu i Bojanowie. Przeprowadzono po 1 kontroli sanitarnej obydwu dworców. Obiekty zarządzane są przez dwie spółki kolejowe:

- PKP SA Oddział Gospodarowania Nieruchomościami w Poznaniu,
- PKP SA Zakład Linii Kolejowych w Ostrowie Wlkp.

Podczas kontroli skontrolowano: poczekalnię dla podróżnych, toaletę damską, toaletę męską, toaletę dla osób niepełnosprawnych, pomieszczenie z przewijakiem dla podróżnych z dziećmi oraz pomieszczenie porządkowe dla pracowników sprzątających dworzec oraz teren wokół dworca. Stan sanitarno-techniczny kontrolowanych pomieszczeń nie budził zastrzeżeń. Czystość bieżąca toalet oraz poczekalni w dniu kontroli zachowana. Podczas kontroli stwierdzono dostateczną ilość środków czystościowych oraz dezynfekujących. Sprzątaniem Dworca Kolejowego w Rawiczu oraz w Bojanowie zajmuje się firma zewnętrzna. W minionym roku nie wydano decyzji administracyjnych, nie nałożono mandatów karnych, ani pism w trybie art. 30 ustawy o PIS. Na terenie dworców kolejowych znajdują się tablice informujące o zakazie palenia tytoniu.

Cmentarze

Na terenie powiatu rawickiego znajduje się 17 cmentarzy, na których w większości znajdują się kaplice cmentarne - kostnice. Wszystkie cmentarze w powiecie rawickim są parafialne, a zarządcami są proboszczowie parafii rzymsko-katolickich. W 2017 roku skontrolowano 5 cmentarzy i przeprowadzono 5 kontroli sanitarnych tych obiektów. Kontrolowane cmentarze są ogrodzone. Cmentarze posiadają kontenery na odpady komunalne. Pojemniki na gromadzenie odpadów komunalnych utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-porządkowym. Zarządcy cmentarzy posiadają umowy na odbiór odpadów komunalnych ze

specjalistycznymi firmami. Na terenie cmentarzy znajdują się punkty czerpalne wody. Woda pochodzi z wodociągów publicznych zaopatrujących dane miejscowości. Na kilku cmentarzach znajdują się toalety typu TOI-TOI serwisowane przez specjalistyczne firmy. W minionym roku nie wydano decyzji administracyjnych, nie nałożono mandatów karnych, ani pism w trybie art. 30 ustawy o PIS.

Zakład Karny w Rawiczu

Na terenie powiatowego rawickiego znajduje się Zakład Karny w Rawiczu, gdzie przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną wspólną z pionem epidemiologii.

Podczas kontroli sanitarnej skontrolowano pomieszczenia: losowo wybrane cele mieszkalne w pawilonach A, B i C, pralnię, łazienki na poszczególnych pawilonach oraz pomieszczenia magazynowe.. W 2017 roku przeprowadzono: 1 kontrolę sanitarną, nie wydano decyzji administracyjnej ani rachunkową, nie nałożono mandatu karnego.

Inne obiekty

W roku 2017 było w ewidencji 28 innych obiektów użyteczności publicznej z czego skontrolowano 26, przeprowadzono w nich 28 kontroli sanitarnych, wydano 1 decyzję administracyjną oraz 1 decyzję do opłat, nie nałożono mandatu karnego, nie wydano pism w trybie art. 30 ustawy o PIS.

Do grupy innych obiektów użyteczności publicznej należą m.in.: pralnia, przystanki autobusowe, targowisko, apteki, stadiony, dom kultury, kino, muzeum, stacje paliw oraz zakłady pogrzebowe itp.

Do grupy tych obiektów zalicza się m.in.:

Stacje Paliw

Na terenie powiatu rawickiego znajduje się 8 Stacji Paliw, skontrolowano 8 stacji, przeprowadzono ogółem 8 kontroli sanitarnych.

Obiekty utrzymane są w dobrym stanie sanitarno-technicznym. Właściciele stacji paliw dbają o prawidłowy stan sanitarny. Prowadzony jest na bieżąco monitoring toalet. Wszystkie stacje paliw zaopatrzone są w odpowiednią ilość środków czystościowych i dezynfekujących.

W 2017 roku nie wydano decyzji administracyjnej, nie wydano decyzji rachunkowej oraz nie nałożono mandatów karnych.

Zakłady pogrzebowe

Na terenie powiatu rawickiego znajduje się ogółem 8 zakładów pogrzebowych, które zajmują się głównie sprzedażą trumien oraz transportem zmarłych do kaplic cmentarnych. Tylko 2 zakłady pogrzebowe posiadają pomieszczenia do mycia i ubierania oraz przechowywania zwłok. W 2017 roku nie wydano decyzji administracyjnej, nie wydano decyzji rachunkowej oraz nie nałożono mandatów karnych.

Wnioski:

Stan techniczno-sanitarny obiektów użyteczności publicznej nie uległ pogorszeniu. Przeprowadzone kontrole sanitarne obiektów wykazały poprawę ich stanu sanitarno-technicznego, dotyczy to głównie zakładów fryzjerskich, gabinetów kosmetycznych oraz odnowy biologicznej jak również podmiotów leczniczych.

2.2. Obiekty żywnościowo-żywnieniowe.

2.2.1. Charakterystyka stanu sanitarnego obiektów żywności i żywienia.

1. Ogólna interpretacja danych.

W 2017 roku na obszarze powiatu rawickiego nadzorowi sanitarnemu podlegało 1018 zakładów produkcji, obrotu żywnością i przedmiotami użytku.

Ogółem skontrolowano 274 obiekty, w których wykonano 353 kontrole. W wyniku dokonanej oceny sanitarnej sklasyfikowano 215 obiektów.

W trakcie kontroli pobrano do badań 152 próbki żywności i przedmiotów użytku, z których zakwestionowano pod względem oznakowania 24 próbki co stanowi 15,79 % całości pobranych prób. Badaniom mikrobiologicznym poddano 104 próbki środków spożywczych oraz 2 próbki kosmetyków a badaniom fizykochemicznym 48 próbek, w tym 1 próbka kosmetyków i 2 próbki materiałów do kontaktu z żywnością.

W nadzorowanych obiektach przeprowadzono 353 kontrole sanitarne oraz wypełniono 49 protokołów poboru próbek. Pion Higieny Żywnienia, Żywności i Przedmiotów Użytku wydał 38 decyzji zgody na prowadzenie działalności produkcyjnej, handlowej i gastronomicznej oraz sprzedaż alkoholu. Wydano 6 decyzji administracyjnych w celu poprawy stanu sanitarno-technicznego obiektów. Wydano również 39 decyzji do opłat w związku ze stwierdzonymi przez kontrolujących niezgodności z przepisami prawa żywnościowego, przeprowadzeniem kontroli sprawdzających oraz kontroli granicznych. W przypadku stwierdzenia naruszenia wymogów higieniczno-sanitarnych w stosunku do osób winnych w sumie nałożono 21 mandatów karnych na kwotę 3500 zł.

2. Przedstawienie stanu sanitarnego grup obiektów (wyrażonego w % obiektów „niezgodnych”).

2016 r.	2017 r.
Nie stwierdzono obiektów niezgodnych	Nie stwierdzono obiektów niezgodnych

3. Opis grup obiektów w kolejności od tych o najgorszym stanie sanitarnym (najwyższy % w których stwierdzono niezgodności).

Nazwa grupy	Liczba obiektów, w których nałożono mandat/liczba obiektów w ewidencji	najwyższy % obiektów w których stwierdzono niezgodności
Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte (blok żywienia w szpitalach)	1/1	100
Cukiernie	1/10	10,0
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	1/33	3,0
Piekarnie	2/11	18,2
Magazyny hurtowe	2/12	16,7
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte (mała gastronomia)	3/60	5,0
Obiekty ruchome i	1/301	0,3

tymczasowe		
Sklepy spożywcze	5/261	1,9

Sklepy spożywcze

Na terenie powiatu rawickiego w 2017 roku sprzedaż artykułów spożywczych prowadzona była w 261 sklepach spożywczych. W omawianej grupie przeprowadzono ogółem 128 kontroli sanitarnych. Skontrolowano 261 obiektów, z których sklasyfikowano 95.

Wydano 2 decyzje administracyjne w celu poprawy stanu sanitarno-technicznego obiektów (doprowadzenie do właściwego stanu sanitarno-technicznego ścian i sufitów, doprowadzenie do właściwego stanu technicznego syfonu i rur odpływowych w zlewozmywaku w pomieszczeniu porządkowym oraz wdrożenie procedur dezynfekcji wpustu podłogowego kanalizacji w pomieszczeniu porządkowym).

Nałożono 7 mandatów karnych na łączną kwotę 1250 zł.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono artykuły spożywcze po upływie terminu przydatności do spożycia i/lub dat minimalnej trwałości, za co nałożono łącznie 3 mandaty na kwotę 750 zł.

Za wykroczenia w zakresie nieprzestrzegania art. 111 § 1 kodeksu wykroczeń nałożono mandaty na łączną kwotę 850 zł.

Za brak aktualnych badań do celów sanitarno-epidemiologicznych nałożono mandat w kwocie 50 zł.

Przeprowadzono 5 kontroli w związku z wnioskiem właściciela o zatwierdzenie zakładu i o wpis do ewidencji zakładów oraz 2 kontrole w związku ze zmianą zakresu prowadzonej działalności. Dodatkowo do ewidencji zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS wpisano 23 obiekty.

Dokonano 3 kontrole interwencyjne w związku ze skargą dot.:

- wprowadzania do obrotu wędlin niewiadomej produkcji,
- magazynowania środków spożywczych na podwórku,
- hałasu agregatów urządzeń chłodniczych.

Dokonano 5 kontroli sprawdzających wykonanie doraźnych zaleceń pokontrolnych oraz wykonanie obowiązków nałożonych decyzją administracyjną.

Przeprowadzono 20 kontroli tematycznych, w tym 3 kontrole przeprowadzone wspólnie z pracownikiem Higieny Pracy PSSE w Rawiczu oraz funkcjonariuszami KPP w Rawiczu ukierunkowaną na eliminację punktów dystrybucji tzw. „dopalaczy” oraz 3 kontrole przeprowadzone w celu wycofywania artykułów objętych działaniem systemu RASFF:

- woda źródłana – (stwierdzenie obecności bakterii *Pseudomonas aeruginosa*),
- rodzyнки sułańskie (przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny),
- sałata lodowa (przekroczenie pozostałości pestycydów).

Wytwórnice lodów

Nadzorowi podlegały 2 obiekty, które zostały skontrolowane i sklasyfikowane. Stan sanitarno – techniczny nie budził zastrzeżeń.

Automaty do lodów

Pod nadzorem znajdowały się 4 punkty, w których prowadzona była sprzedaż lodów z automatów, 2 obiekty sklasyfikowano. Przeprowadzono 1 kontrolę na wniosek właściciela o zatwierdzenie zakładu i wpis do ewidencji zakładów podlegających urzędowej kontroli PIS.

Piekarnie

W roku sprawozdawczym nadzorowi podlegało 11 piekarni, z których 11 sklasyfikowano i 10 skontrolowano. Dodatkowo przeprowadzono 1 kontrolę sprawdzającą, która dotyczyła wykonania doraźnych zaleceń pokontrolnych. W zakresie nieprzestrzegania art. 111 § 1 kodeksu wykroczeń nałożono 2 mandaty na łączną kwotę 500 zł. Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną w związku z skargą na brak higieny produkcji. Ponadto dokonano 2 kontrole tematyczne dot. oceny oznakowania oraz stanu technicznego obiektu.

Ciastkarnie

Nadzorowi podlegało 10 obiektów, z których 10 skontrolowano i sklasyfikowano. Ogółem przeprowadzono 12 kontrole sanitarnych, w tym 1 kontrolę tematyczną dot. opracowania, wykonania i utrzymania procedur na podstawie zasad HACCP w zakładzie.

Przeprowadzono 1 kontrolę sprawdzającą dotyczącą wykonanie doraźnych zaleceń pokontrolnych. W zakresie nieprzestrzegania art. 111 § 1 kodeksu wykroczeń nałożono mandat w kwocie 200zł.

Browary i Słodownie

Nadzorowi podlegały 2 obiekty, które skontrolowano i sklasyfikowano. Ponadto przeprowadzono 3 kontrole graniczne.

Cukrownie

Cukrownia została skontrolowana i sklasyfikowana. Przeprowadzono 21 kontrole granicznych, w wyniku których wystawiono 21 świadectw jakości zdrowotnej środka spożywczego. Zakład ma wdrożony i certyfikowany system HACCP.

Inne wytwórnie żywności

Pod nadzorem znajduje się 215 obiektów, w tym 194 dostawców bezpośrednich (rolnicy). Przeprowadzono 4 kontrole kompleksowe oraz 1 kontrolę na wniosek właściciela o zatwierdzenie obiektu i wpis do ewidencji zakładów podlegających PIS. Ponadto przeprowadzono 4 kontrole tematyczne, w tym 2 kontrole wspólne z PIORIN, 2 kontrole związane z oceną oznakowania bułki tartej oraz powiadomieniem w systemie RASFF dot. kminu rzymskiego mielonego ze względu stwierdzenie obecności bakterii *Salmonella spp.* Dodatkowo wykonano 1 kontrolę interwencyjną w związku ze skargą na nieprawidłowe oznakowanie opłatków dekoracyjnych. Przeprowadzono też 12 kontrole granicznych, w wyniku których wydano 12 świadectw jakości zdrowotnej środka spożywczego.

Kioski spożywcze

Nadzorowi w 2017r. podlegało 13 obiektów, z których 6 skontrolowano i sklasyfikowano. Dodatkowo przeprowadzono 1 kontrolę tematyczną przeprowadzoną wspólnie z pracownikiem Higieny Pracy PSSE w Rawiczu oraz funkcjonariuszami KPP w Rawiczu ukierunkowaną na eliminację punktów dystrybucji tzw. „dopalaczy”. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Ponadto dokonano 1 kontrolę sprawdzającą wykonanie doraźnych zaleceń pokontrolnych.

Magazyny hurtowe

W tej grupie nadzorowi podlegało 12 zakładów, z których 10 skontrolowano i sklasyfikowano 8 obiektów. Przeprowadzono 2 kontrole sprawdzające wykonanie doraźnych zaleceń pokontrolnych oraz 1 kontrolę interwencyjną w związku ze skargą na środki spożywcze po upływie terminów przydatności do spożycia i dat minimalnej trwałości. Ponadto dokonano 1 kontrolę tematyczną dot. powiadomienia alarmowego w systemie RASFF (Rodzynki - przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny). W zakresie nieprzestrzegania art. 100 § 1 kodeksu wykroczeń nałożono mandat w wysokości

100 zł natomiast w zakresie nieprzestrzegania art. 100 ust. 1 pkt 11 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia nałożono 2 mandaty na łączną kwotę 500 zł.

Obiekty ruchome i tymczasowe

Pod nadzorem znajduje się 301 obiektów ruchomych i tymczasowych, w tym 82 autosklepy i przyczepy gastronomiczne oraz 219 aut dostawczych. Sklasyfikowano 1 obiekt. Przeprowadzono 21 kontroli na wniosek właściciela o zatwierdzenie obiektu i wpis do ewidencji zakładów podlegających PIS, w tym 3 kontrole przeprowadzone w ramach współpracy z PSSE w Poznaniu. W zakresie nieprzestrzegania art. 111 § 1 kodeksu wykroczeń nałożono mandat w kwocie 150 zł.

Inne obiekty obrotu żywnością

Pod nadzorem znajduje się 31 obiektów, w których wykonano 2 kontrole kompleksowe. Stan sanitarno-techniczny nie budził zastrzeżeń.

Zakłady żywienia zbiorowego otwarte

Nadzorowi podlegały 33 obiekty, w których przeprowadzono 34 kontrole, w tym 3 kontrole na wniosek właściciela o zatwierdzenie obiektu i wpis do ewidencji zakładów i 1 kontrolę sprawdzającą. Sklasyfikowano 25 zakładów. Nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 300 zł (nieprzestrzegania art. 111 § 1 kodeksu wykroczeń, brak aktualnych badań do celów sanitarno-epidemiologicznych). Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną w związku ze skargą na niewłaściwy stan sanitarny obiektu. Ponadto przeprowadzono 4 kontrole tematyczne.

W okresie letnim nadzór nad obiektami prowadzony był również w systemie weekendowym.

Zakłady małej gastronomii

W ewidencji znajduje się 60 obiektów. Przeprowadzono 38 kontroli, w tym 6 kontroli w związku z wnioskiem właściciela o zatwierdzenie zakładu i wpis do ewidencji zakładów podlegających PIS. Przeprowadzono 1 kontrolę sprawdzającą wykonanie zaleceń pokontrolnych, 3 kontrole tematyczne (2 kontrole dot. stanu technicznego po modernizacji zakładu, 1 kontrola dot. stanu sanitarnego oraz procesów mycia i dezynfekcji), 2 kontrole interwencyjne (niewłaściwa jakość zdrowotna żywności). Sklasyfikowano 26 obiektów.

W wyniku przeprowadzonych kontroli nałożono 4 mandaty o łącznej kwocie 400 zł m.in. za brak aktualnych badań do celów sanitarno-epidemiologicznych, brak nadzoru, artykuły spożywcze po upływie terminów przydatności i dat minimalnej trwałości.

W okresie letnim nadzór nad obiektami prowadzony był również w systemie weekendowym.

Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte

Pod nadzorem pionu Higieny Żywności i Przedmiotów Użytku w 2017 r. podlegało 50 zakładów. Ogółem przeprowadzono 21 kontroli. W 16 obiektach została przeprowadzona klasyfikacja sanitarna. Przeprowadzono 1 kontrolę w związku z wnioskiem właściciela o zatwierdzenie zakładu i wpis do ewidencji zakładów podlegających Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Pobrano w 6 przedszkolach i 1 szkole jadłospisy do oceny, które nie uległy zakwestionowaniu.

Nie wydano decyzji administracyjnych w celu poprawy stanu sanitarno-technicznego.

Wytwórnice przedmiotów użytku

Do tej grupy należy 1 obiekt, w którym nie przeprowadzono kontroli.

Miejsca obrotu przedmiotami użytku

Pod nadzorem w 2017 roku było 8 obiektów. Przeprowadzono 2 kontrole kompleksowe - nieprawidłowości nie stwierdzono

Miejsca obrotu kosmetykami

W 2017 roku pod nadzorem były 3 obiekty (sklepy) obrotu kosmetykami. Przeprowadzono 1 kontrolę kompleksową i 5 kontroli tematycznych dot.: powiadomienia alarmowego RASFF, oświadczeń stosowanych na produktach kosmetycznych oraz oceny zgodności oznakowania opakowań jednostkowych produktów kosmetycznych z wymaganiami zawartymi w obowiązujących przepisach prawnych.

Przeprowadzono ocenę oznakowań losowo wybranych produktów kosmetycznych - uchybień nie stwierdzono.

Zakłady, w których wdrożono system HACCP w rozbiciu na grupy:

- 01. Wytwórnice lodów: 2
- 04. Piekarnie: 11
- 05. Cukiernie: 10
- 07. Browary i Słodownie: 2
- 20. Cukrownie: 1
- 21. Inne wytwórnice żywności: 3
- 22. Obiekty obrotu żywnością: 22
- 28. Żywnienie zbiorowe otwarte: 31
- 29b. Bufety przy zakładach pracy: 1
- 29d. Bloki żywienia w szpitalach: 1
- 29i. Stołówki szkolne: 1
- 29l. Stołówki przedszkolne: 3
- 29p. Inne zakłady żywienia: 1

2.2.2. Stan sanitarny środków transportu żywności:

Pod nadzorem znajduje się 301 obiektów ruchomych i tymczasowych, w tym 82 autosklepy i przyczepy gastronomiczne oraz 219 aut dostawczych. Przeprowadzono 22 kontrole, w tym 1 kontrolę kompleksową i 21 kontroli na wniosek właściciela o zatwierdzenie obiektu i wpis do ewidencji zakładów podlegających PIS z czego 3 kontrole były wynikiem współpracy z PPIS w Poznaniu.

W zakresie nieprzestrzegania art. 111 § 1 kodeksu wykroczeń nałożono mandat w wysokości 150 zł.

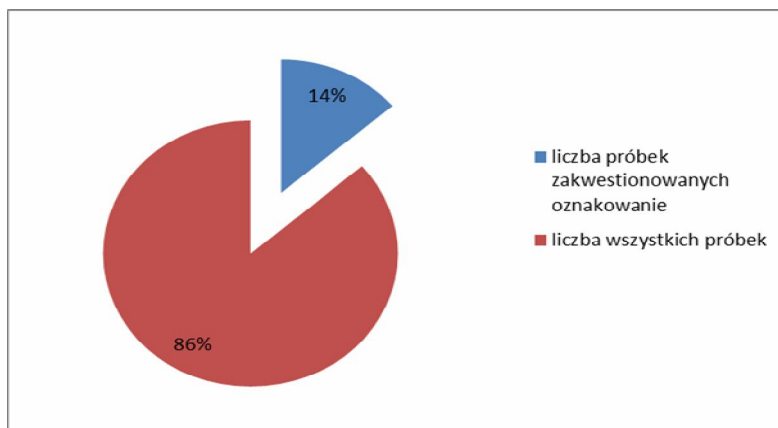
2.2.3. Jakość zdrowotna krajowych środków spożywczych

W 2017 roku w ramach sprawowanego nadzoru nad produkcją i obrotem handlowym pobrano 147 próbek środków spożywczych, w tym 45 próbek w kierunku parametrów fizykochemicznych oraz 2 próbki materiałów z tworzyw sztucznych do kontaktu z żywnością oraz 3 próbki kosmetyków. Próbkę pobierano w ramach urzędowej kontroli żywności, urzędowej i monitoringu.

Do badań pobrano ogółem 106 próbek środków spożywczych i kosmetyków w kierunku mikrobiologii, zakwestionowano 24 próbki ze względu na niewłaściwe oznakowanie. Zakwestionowane próbki stanowią 22,6 % wszystkich pobranych w kierunku mikrobiologii próbek. Brak zakwestionowanych próbek pod względem mikrobiologicznym.

Do badań w kierunku mikrobiologii i fizykochemii pobrano ogółem 152 próbki, z których zakwestionowano 24 pod względem niewłaściwego oznakowania. Zakwestionowane próbki stanowią 15,8 % wszystkich pobranych próbek.

Wykres 2. Liczba pobranych próbek do liczby próbek zakwestionowanych pod względem oznakowania i mikrobiologii.

Charakterystyka próbek badanych w kierunku mikrobiologii i oznakowania w tym zakwestionowanych:

Wyroby garmażeryjne i kulinarne mączne schłodzone

Pobrano 5 próbek planowanych, z których nie zakwestionowano żadnej próbki. W dwóch z pobranych próbek zwrócono uwagę na zanieczyszczenie bakteriami *Listeria monocytogenes*. Orzeczenia i sprawozdania z badań przekazano do producenta.

Sery dojrzewające

Pobrano do badań 5 próbek serów dojrzewających. Próbkę została zakwestionowana ze względu na niewłaściwe oznakowanie. Orzeczenia i sprawozdania z badań przekazano do producenta oraz właściwego terenowo PPIS.

Inne przetwory drobiowe (przeznaczone do spożycia po obróbce cieplnej)

Pobrano do badań 5 próbek „Udo z kurczaka na grilla”, które nie zostały zakwestionowane pod względem mikrobiologicznym. Orzeczenia i sprawozdania z badań przekazano do producenta.

Inne wyroby garmażeryjne i kulinarne

Do badań laboratoryjnych pobrano 5 próbek. Pobrane próbki uległy zakwestionowaniu za niewłaściwe oznakowanie opakowania jednostkowego. Orzeczenia i sprawozdania z badań zostały przesłane do producenta oraz do właściwego terenowo PPIS.

Wyroby ciastkarskie z kremem niepoddanym obróbce termicznej

Pobrano do badań 20 próbek wyrobów ciastkarskich z kremem niepoddanym obróbce termicznej. Do badań pobrano próbki pochodzące z zakładów produkcyjnych znajdujących się na terenie powiatu rawickiego. Próbkę nie została zakwestionowana. Orzeczenia i sprawozdania z badań przekazano do producenta.

Wyroby ciastkarskie z kremem poddanym obróbce termicznej

Pobrano do badań 5 próbek wyrobów ciastkarskich z kremem poddanym obróbce termicznej. Próbkę nie została zakwestionowana. Orzeczenia i sprawozdania z badań przekazano do producenta.

Lody tradycyjne bez udziału mleka

Pobrano 5 próbek do badań laboratoryjnych. Próbkę nie została zakwestionowana pod względem mikrobiologicznym oraz oznakowania. Zwrócono jednak uwagę na zanieczyszczenie dwóch próbek drobnoustrojami z rodziny *Enterobacteriaceae*. Orzeczenia i sprawozdania z badań przekazano do producenta oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Mielcu.

Lody z udziałem mleka tradycyjne

Pobrano do badań 5 próbek lodów z udziałem mleka tradycyjnych. Próbkę została zakwestionowana pod względem oznakowania. Orzeczenia i sprawozdania z badań przekazano do producenta oraz właściwego PPIS.

Świeże mięso drobiowe

W roku sprawozdawczym 2017 pobrano 5 próbek świeżego mięsa drobiowego, z których wszystkie nie zostały zakwestionowane. Zwrócono jednak uwagę że w dwóch przebadanych próbkach stwierdzono obecność bakterii *Salmonella infantis*. Sprawozdania z badań i orzeczenia przekazano do producenta oraz Powiatowego Lekarza Weterynarii w Będzinie.

Przetwory rybne i owoców morza

Pobrano do badań 5 próbek przetworów rybnych-łosoś wędzony. Próbkę nie została zakwestionowana pod względem parametrów mikrobiologicznych. Natomiast zakwestionowaniu uległo oznakowanie. Orzeczenia i sprawozdania z badań przekazano do producenta.

Lody z automatu

Pobrano do badań 5 próbek lodów z automatu. Próbkę nie uległa zakwestionowaniu pod względem parametrów mikrobiologicznych. Sprawozdania i orzeczenia przekazano do producenta.

Wędliny drobiowe paczkowane

Pobrano do badań laboratoryjnych 5 próbek, z których nie zakwestionowano żadnej z pobranych próbek. Orzeczenia i sprawozdania z badań przekazano do producenta.

Mleko pasteryzowane

Pobrano do badań 5 próbek mleka pasteryzowanego. Próbkę nie została zakwestionowana. Orzeczenia i sprawozdania z badań przekazano do producenta.

Mleko fermentowane

Pobrano do badań 5 próbek mleka fermentowanego - maślanka. Próbkę nie została zakwestionowana. Orzeczenia i sprawozdania z badań przekazano do producenta.

Wyroby cukiernicze i czekoladowe

Pobrano do badań laboratoryjnych 5 próbek, z których nie zakwestionowano żadnej z pobranych próbek. Orzeczenia i sprawozdania z badań przekazano do producenta.

Wyroby garmażeryjne i kulinarne mięsne schłodzone

Pobrano do badań 5 próbek burgerów z indyka. Próbkę nie została zakwestionowana. Orzeczenia i sprawozdania z badań przekazano do producenta.

Przyprawy

Do badań pobrano 5 próbek pieprzu. Pobrane próbki nie zostały zakwestionowane. Orzeczenia i sprawozdania z badań przekazano do producenta.

Jaja

W roku 2017 pobrano do badań 4 próbki jaj. Próbkę nie została zakwestionowana pod względem mikrobiologicznym. Zakwestionowaniu uległo oznakowanie. Orzeczenia i sprawozdania z badań przekazano do producenta.

Kosmetyki

W roku 2017 pobrano do badań dodatkowo 2 próbki kosmetyków do badań mikrobiologicznych Kozie mleko – mydło pod prysznic i Maziajki – mydło do kąpieli Cola. W wyniku przeprowadzonych badań próbki nie zostały zakwestionowane.

Charakterystyka próbek badanych w kierunku parametrów fizykochemicznych:

W roku sprawozdawczym 2017 pobrano 46 próbek środków spożywczych, przedmiotów użytku, kosmetyków do badań fizykochemicznych w kierunku:

- Skażenie promieniotwórcze (truskawki 2 próbki)
- Napromienianie (salami paprykowe - zdyskwalifikowane ze względu na niewystarczającą ilość przypraw, polędwica z majerankiem)
- Aflatoksyna M1 (mleko UHT, preparat do początkowego żywienia niemowląt...)
- Fipronil (jaja 2 próbki)
- Pestycydy (kiwi 2 próbki, cebula, gruszki, sałata lodowa, sałata masłowa)
- Oleje mineralne (petit beurer 2 próbki)
- Parametry czystościowe (soda 2 próbki)
- Metale (mąka żytnia, sok owocowo-warzywny, sok wielowarzywny)
- Znakowanie, badanie witamin i składników mineralnych (suplementy diety: multiwitamina, żelazo, calcium + vit d3, rytyna + vit. E)
- GMO (batonik zbożowy, makaron)
- Furan (obiadek dla dzieci-danie gotowe)
- Substancje dodatkowe (chrupki ziemniaczano-pszenne o smaku bekonowym, prażynki o smaku bekonowym, syrop o smaku malinowym, syrop o smaku żurawinowym, hamburger drobiowy, majonez)
- WWA (wędlina wędzona)
- 3 MCPD i estry 3MCPD (paluszki z sezamem, paluszki juniorki, sos sojowy, obiadek dla dzieci)
- Parametry jęlczenia (margaryna 2 próbki)
- Witaminy i składniki mineralne (kisiel cytrynowy, kisiel poziomkowy)
- Migracja globalna (miska, pojemnik zakręcany)
- Nadtlenek wodoru (pasta do zębów)

Ocena oznakowania próbek:

W 2017r. podczas kontroli sanitarnych placówek sprzedaży detalicznej były prowadzone wrywkowo kontrole treści napisów na opakowaniach. Pobrane w ramach urzędowej kontroli

żywności i monitoringu próbki żywności były oceniane również pod względem oznakowania. Zakwestionowaniu uległy 24 próbki ze względu między innymi na:

- Liczby podane w tabeli wartości odżywczej nie są wyrównane
- Po wyrażeniu słownym odnoszącym się do daty minimalnej trwałości nie wskazano, w którym miejscu opakowania znajduje się ta data
- Warunki przechowywania nie zostały umieszczone po danych dotyczących daty minimalnej trwałości
- Informacja o wartości odżywczej nie jest prezentowana
- Dane dotyczące daty minimalnej trwałości oraz zakładu pakowania są usuwalne
- Informacje dotyczące warunków przechowywania oraz powtórzone dane odnoszące się do identyfikacji partii produkcyjnej i daty minimalnej trwałości są częściowo nieczytelne, bowiem przesłania je naklejka
- Warunki przechowywania nie zostały umieszczone po danych dotyczących daty minimalnej trwałości
- Informacje dotyczące wykazu składników, słowne określenie terminu przydatności do spożycia, wartość odżywcza oraz dane producenta są częściowo niewyraźne i nieczytelne, bowiem przesłania je grafika etykiety w dominujących kolorach
- Informacja o wartości odżywczej nie jest prezentowana w formie tabeli, mimo iż jest na to miejsce
- Dobrowolne informacje (między innymi grafika) prezentowane są ze szkodą dla przestrzeni dostępnej do prezentacji obowiązkowych informacji na temat żywności
- Dane dotyczące terminu przydatności do spożycia oraz identyfikacja partii i zakładu produkcyjnego są usuwalne bowiem umieszczono je na naklejce
- Wartość energetyczna nie jest obliczona za zastosowaniem współczynników przeliczeniowych wskazanych w załączniku XIV

co jest niezgodne z rozporządzeniem (UE) Nr 1169/2011 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylenia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektywy Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004.

2.2.4. Nadzór nad przedmiotami użytku w tym jakość zdrowotna przedmiotów użytku.

W roku sprawozdawczym 2017 prowadzono nadzór nad przedmiotami użytku w sklepach spożywczo - przemysłowych sprawdzając m. in. terminy ważności kosmetyków – nieprawidłowości nie stwierdzono.

Ponadto przeprowadzono 1 kontrolę w związku z otrzymanym pismem i wytycznymi zawartymi w tym piśmie:

- a) czekolada - stwierdzenie obecności bakterii *Salmonella spp.* (RASFF)

W roku 2017 pobrano do badań dodatkowo 3 próbki kosmetyków mydło do kąpieli dla dzieci, mydło pod prysznic dla dzieci (w kierunku mikrobiologii) oraz pasta do zębów (w kierunku fizykochemii).

Do badań pobrano także miskę okrągłą oraz pojemnik zakręcany do kontaktu z żywnością. W wyniku przeprowadzonych badań próbki nie zostały zakwestionowane.

2.2.5. Ocena sposobu żywienia w jednostkach systemu oświaty.

Podczas prowadzonego nadzoru nad obiektami żywieniowymi pobrano i oceniono 7 jadłospisów przeznaczonych do żywienia dzieci w przedszkolach (6) i szkole (1). Jadłospisy zostały sporządzone zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.

2.2.6. Ocena sprzedaży środków spożywczych w jednostkach systemu oświaty

Po nadzorem w 2017r. znajdowało się 8 sklepików, z których 4 skontrolowano i sklasyfikowano. Przeprowadzone kontrole nie wykazały uchybień w zakresie sprzedaży środków spożywczych przeznaczonych dla dzieci młodzieży. Ponadto przekazano do lokalnej prasy informację na temat „Uwaga! Zmiana zasad żywienia dzieci i młodzieży”. Poinformowano o zmianie Rozporządzenia z 26 sierpnia 2015r. Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016r., które zakłada większą swobodę w doborze środków spożywczych. Zwrócono również uwagę, że w dożywianiu dzieci i młodzieży należy kierować się zasadami zdrowego odżywiania i dbać o to żeby te nawyki były wdrażane od najmłodszych lat. Zalecono, żeby w sklepikach szkolnych wykluczono sprzedaż żywności typu fast food, chipsów, słodkich napoi itp..

2.2.7. Informacje o współpracy z innymi jednostkami kontrolnymi: NIK, IH, IW, IJHARS, organizacjami konsumenckimi, środkami masowego przekazu.

W roku sprawozdawczym 2017 ściśle współpracowano z Inspekcją Weterynaryjną mając na uwadze poprawę jakości zdrowotnej mięsa i przetworów wędliniarskich oraz mleka i jego przetworów. Przekazywano zgodnie z kompetencjami orzeczenia oraz wyniki badań próbek pobranych w obrocie pochodzących z zakładów produkujących produkty pochodzenia zwierzęcego.

Przeprowadzono 2 kontrole tematyczne: z PIORIN (dostawca bezpośredni oraz zakład konfekcjonujący nasiona na kielki) – nieprawidłowości nie stwierdzono. Przeprowadzono także 3 kontrole ukierunkowane na eliminację punktów dystrybucji środków zastępczych (tzw. dopalaczy) wspólnie z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji.

Dodatkowo na stronie internetowej lub/i do prasy lokalnej przekazano informacje na temat:

- Znakowanie wartością odżywczą,
- Uwaga! Zmiana zasad żywienia dzieci i młodzieży,
- Zwracajmy uwagę na higienę sprzedaży,
- Bezpieczne zakupy, czyli na co zwrócić uwagę kupując żywność;
- Kontrole weekendowe – podsumowanie.

Wnioski i postulaty.

1. Stan techniczno-sanitarny obiektów żywieniowo - żywnościowych nie uległ pogorszeniu.

2. Jakość zdrowotna środków spożywczych nie budziła zastrzeżeń. Zakwestionowaniu uległo oznakowanie 24 próbek. Ponadto zakłady utrzymują wdrożone instrukcje Dobrej Praktyki Higienicznej i Produkcyjnej oraz zasady systemu HACCP co wpływa na większy reżim sanitarny.
3. Postuluje się o zorganizowanie warsztatów dotyczących oceny oznakowań środków spożywczych, suplementów diety, kosmetyków.

2.3. Warunki higieny pracy.

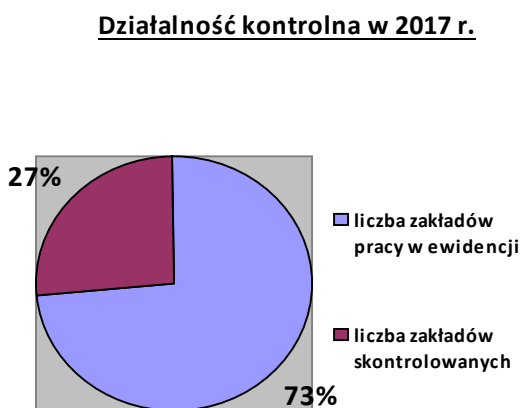
Stanowisko pracy do spraw higieny pracy sprawuje nadzór nad bezpiecznymi i higienicznymi warunkami pracy.

Dokonuje oceny narażenia pracowników na szkodliwe czynniki chemiczne, fizyczne i biologiczne w celu wyeliminowania chorób zawodowych, będących skutkiem oddziaływania tych czynników na organizm pracowników.

W 2017r. na stanowisku pracy do spraw higieny pracy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rawiczu zatrudniona była 1 osoba w wymiarze 1 etatu. Zatrudniony pracownik posiada wyższe wykształcenie rolnicze.

W 2017r. na terenie powiatu rawickiego objęto nadzorem 232 zakłady pracy zatrudniających 7641 osoby. Wykonano 125 kontroli w 104 obiektach, w których zatrudnionych było 5064 osób (Wykres nr 1 i nr 2).

Wykres nr 1

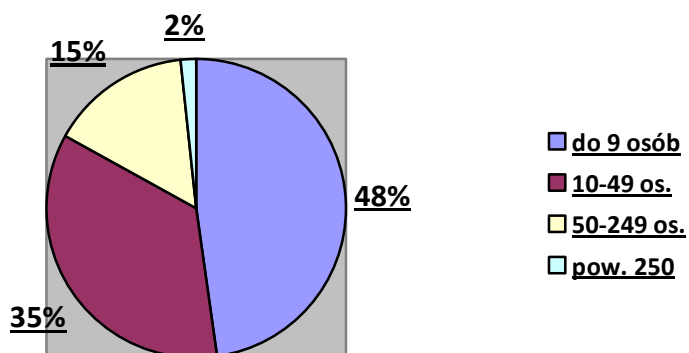
Wykres nr 2

W powiecie rawickim najwięcej zakładów zatrudnia do 9 osób - 111 zakładów oraz od 10 do 49 osób - 82 zakłady. Zakładów zatrudniających 50-249 osób jest 35 zaś najmniej jest tych, które zatrudniają powyżej 250 osób – 4. (Wykres nr 3).

Wykres nr 3

Zatrudnienie w zakładach pracy w powiecie rawickim

W 2017 roku przeprowadzono ogółem 125 kontroli w 104 obiektach. Kontrole przeprowadzono w ramach nadzoru nad substancjami i preparatami chemicznymi (wprowadzanie do obrotu oraz stosowanie), prekursorami kat. 2 i 3 (stosowanie), produktami biobójczymi (wprowadzanie do obrotu oraz stosowanie), substancjami, preparatami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, czynnikami biologicznymi w środowisku pracy, detergentami (wprowadzanie do obrotu).

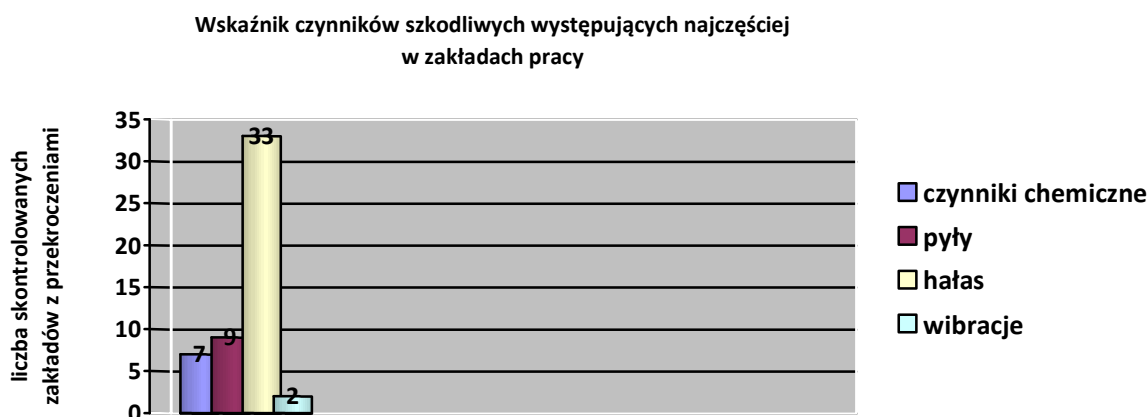
Wykres nr 4

Podczas prowadzonych kontroli w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego środowiska pracy, zgodnie z zadaniami statutowymi, zwracano uwagę na higieniczne warunki pracy oraz ocenę ryzyka zawodowego pracowników narażonych na działanie czynników szkodliwych (np. substancje i preparaty niebezpieczne, w tym rakotwórcze oraz hałas, zapylenie, mikroklimat gorący i zimny) i uciążliwych (np. oświetlenie, mikroklimat umiarkowany).

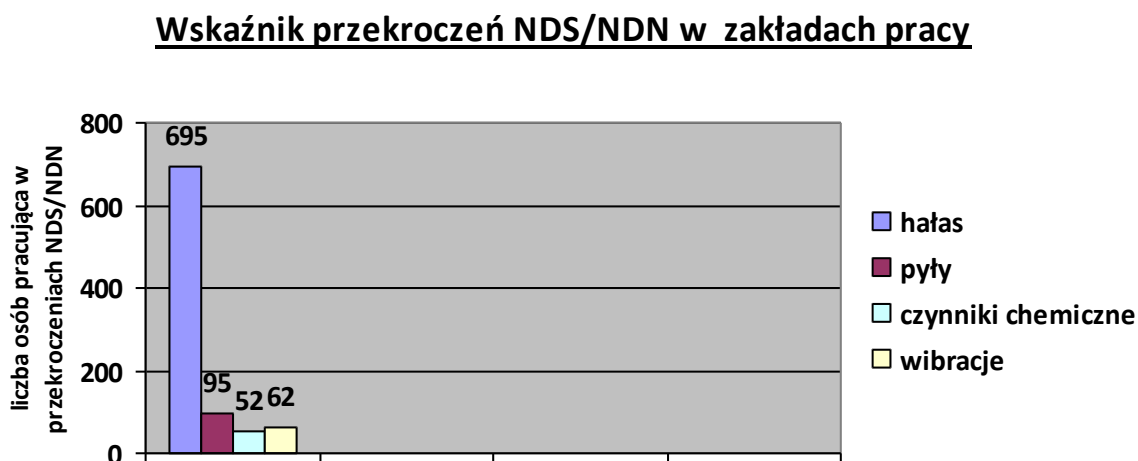
Stopień narażenia określano m.in. na podstawie wyników badań i pomiarów wykonywanych w środowisku pracy. W powiecie rawickim występuje 67 zakładów pracy, z przekroczeniami NDS/NDN, w 2017 skontrolowano 35 zakładów (Wykres 5).

Wykres nr 5

Najwięcej pracowników było narażonych na ponadnormatywny hałas najmniej - na czynniki chemiczne i wibracje. Wskaźnik wszystkich przekroczeń w zakładach (niezależnie czy były kontrolowane w 2017r.) przedstawia wykres nr 6.

Wykres nr 6

W 2017r. w PPIS w Rawiczu wydał 35 decyzji administracyjnych, w których zawartych było 71 nakazów. Dotyczyły one:

1. Braku badań czynników szkodliwych w środowisku pracy oraz ich rejestrów – 15 ;
2. Wykonania prac remontowych w pomieszczeniach produkcyjnych i socjalnych – 19;
3. Zaprowadzenia rejestru prac i pracowników pracujących w narażeniu na czynniki biologiczne grupy 3 i 4 – 2;

4. Opracowania oceny ryzyka zawodowego i oceny ryzyka zawodowego uwzględniającej czynniki rakotwórcze lub biologiczne w środowisku pracy – 11;
5. Zapewnienia szafek na odzież dla pracowników lub wyposażenia pracowników w odzież roboczą i uregulowania prania tej odzieży- 3;
6. Zapewnić system pierwszej pomocy w zakładzie – 1;
7. Zaprowadzić spis stosowanych środków chemicznych – 2;
8. Przeprowadzenia badań lekarskich pracowników – 1;
9. Zaprowadzenia rejestru prac i rejestru pracowników pracujących w narażeniu na czynniki rakotwórcze i biologiczne – 3;
10. Sporządzenia stanowiskowych instrukcji BHP – 2;
11. Opracowania programu na hałas – 2;
12. Umieszczenia znaku ostrzegającego przed zagrożeniami biologicznymi 1;
13. Montaż prysznic bezpieczeństwa – 1;
14. Zapewnienia wentylacji w magazynie środków chemicznych – 1;
15. Zapoznania pracowników z oceną ryzyka zawodowego – 2;
16. Opracowania procedury bezpiecznego postępowania z biologicznymi czynnikami szkodliwymi – 3;
17. Zawarcia umowy z lekarzem medycyny pracy – 1;
18. Przekazania informacji do WPWIS o czynnikach rakotwórczych – 1;

W zakładach skontrolowanych w 2017 roku gdzie występują przekroczenia NDN hałasu wdrożono program organizacyjno-techniczny zmierzający do ograniczenia hałasu.

W 2017r. nałożono 1 mandat na kwotę 200 złotych i wydano 27 decyzji płatniczych.

W kontrolowanym zakładzie pracy (PKD 31) stwierdzono w pomieszczeniach socjalnych zły stan higieniczno sanitarny. W 2017r. wydano 5 postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę 24000zł celem przymuszenia do wykonania decyzji, a także wydano 2 upomnienia.

W 2017 r. wydano 3 decyzje stwierdzające chorobę zawodową, zgłoszonych zostało 6 podejrzeń chorób zawodowych, prowadzono 10 postępowań dotyczących chorób zawodowych a także wydano 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

W 2017 r. w wyniku realizacji zasadniczych zamierzeń pionu higieny pracy na rok 2017 przeprowadzono wzmożony nadzór nad zakładami, gdzie występują przekroczenia głównie hałasu. W dwóch zakładach nakazano opracowanie programu działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia pracowników na działanie hałasu a w kolejnych 2 zakładach prowadzone są prace nad rozwiązaniami technicznymi zmierzającymi do ograniczenia hałasu.

W 2017 r. podejmowano współpracę z Wielkopolskim Centrum Medycyny Pracy w Poznaniu, Prokuratorem Rejonowym w Rawiczu, Komendą Powiatową Policji, Państwową Inspekcją Pracy, Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego, Państwowymi Powiatowymi Inspektorami Sanitarnymi a także Archiwum Państwowym w Lesznie i Składnicą Akt Sp. z o.o. w zakresie prowadzenia postępowań dotyczących chorób zawodowych oraz nieprawidłowości stwierdzanych podczas kontroli.

Zasadnicze przedsięwzięcia na rok 2017 zrealizowano.

2.4. Warunki nauczania i wychowania.

Zadaniem Higieny Dzieci i Młodzieży jest nadzór sanitarny nad szkołami i innymi placówkami oświatowo - wychowawczymi oraz obiektami wypoczynku letniego i zimowego.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego kontroluje przestrzeganie przepisów wymagań higienicznych i zdrowotnych, a w szczególności dotyczących:

- stanu sanitarno - technicznego budynków i pomieszczeń, w których funkcjonują żłobki, placówki oświatowo – wychowawcze oraz ośrodki wypoczynku dzieci i młodzieży,
- oceny higienicznej procesu nauczania, tj.: dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów, rozkładów zajęć lekcyjnych, warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych, parametrów oświetlenia, infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, oceny warunków higienicznych pobytu dzieci w szkole,
- nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, stosowanymi w szkolnych pracowniach chemicznych,

Bieżący nadzór nad placówkami oświatowo - wychowawczymi prowadzony jest ze zwróceniem szczególnej uwagi na sposób zapewnienia w nich zarówno bezpieczeństwa, jak i higieny dzieciom i młodzieży. Współpraca z innymi pionami Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej, jednostkami samorządowymi, organami i instytucjami w celu podwyższenia standardów warunków higienicznych i zdrowotnych pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo - wychowawczych.

Placówki pod nadzorem (ogółem): 93, w tym:

- 1 żłobek
- 20 przedszkoli
- 19 szkół podstawowych (w tym: 1 filia)
- 5 gimnazjów
- 8 zespołów szkół
- 9 placówek pozaszkolnych
- 7 placówek zimowego wypoczynku
- 24 placówki letniego wypoczynku

Przeprowadzono łącznie 94 kontrole, w tym:

- 54 kontrole sanitarne
- 2 kontrole tematyczne
- 1 kontrolę sprawdzającą
- 1 kontrolę interwencyjną
- 10 kontroli pod kątem rozpoczęcia nowego roku szkolnego
- 17 kontroli letniego wypoczynku
- 7 kontroli zimowego wypoczynku
- 2 kontrole odbiorowe (wspólnie z NS)

Wydane decyzje:

Wydano 3 decyzje, w tym:

- 1 przedłużającą (dot. zespołu szkół, w którym stwierdzony jest zły stan techniczny pozostałej części boiska)
- 1 administracyjną (dot. przedszkola, w którym stwierdzono zły stan nawierzchni między budynkiem przedszkolnym, a placem zabaw oraz zły stan techniczny ogrodzenia terenu przedszkola.
- 1 płatniczą (dot. nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli)

W ostatnim tygodniu wakacji letnich przeprowadzono kontrole pod kątem rozpoczęcia nowego roku szkolnego. Skontrolowano 10 szkół (7 szkół podstawowych, 1 gimnazjum i 2 zespoły szkół). W wyniku przeprowadzonych kontroli szkół, w dwóch szkołach stwierdzono remont dachu. W jednej szkole remont dotyczył wymiany całego pokrycia dachowego, natomiast w drugiej założono piorunochrony.

W jednej szkole podstawowej, w której mieszczą się również oddziały przedszkolne wykonano drzwi ewakuacyjne z ww. oddziałów oraz zainstalowano źródło wody pitnej, które mieści się na korytarzu, dzięki czemu dzieci będą miały zapewniony nieograniczony i bezpłatny dostęp do wody pitnej.

W jednej ze szkół podstawowych zorganizowano miejsce na szatnię centralną, wymieniono tam okna oraz zakupiono nowe szafki z atestami.

W kolejnej szkole podstawowej wymieniono instalację elektryczną w jednej sali lekcyjnej wraz z kontaktami.

W jednym z zespołów szkół trwa budowa sali sportowej.

Natomiast w pozostałych placówkach wykonano drobne prace porządkowo-konserwatorskie tj. odmalowano ściany, wymieniono wykładziny, zorganizowano pomieszczenia świetlicowe. Skontrolowane szkoły zostały dopuszczone do rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2017/2018.

W czasie prowadzonego nadzoru szczególną uwagę zwracano na posiadanie przez placówki certyfikatów na meble i urządzenia sportowe. Procent posiadania tych certyfikatów przez placówki jest coraz większy. Stan mebli, urządzeń sportowych jak i sal gimnastycznych z roku na rok poprawia się. Zgodnie z zaleceniami wydanymi w latach ubiegłych stwierdzono prowadzenie monitoringu mycia i dezynfekcji zabawek oraz sprzętu sportowego.

Podczas każdej kontroli pytano o przestrzeganie przepisów ustawy z dnia 15 listopada 2010 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

W czasie kontroli stwierdzono, że w 100% instytucji tytoniu się nie pali, podobnie jak w ubiegłym roku.

W czasie prowadzonego nadzoru zbierano także informację odnośnie dożywiania dzieci i młodzieży. Około 95 % posiłków wydawanych w szkołach dla uczniów szkół było dofinansowanych z gminnych OPS-ów.

Przeprowadzono analizę rozkładów zajęć lekcyjnych w 28 szkołach w 187 oddziałach, w wyniku czego nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości. Oceny dokonano w oparciu o załącznik pn. „Ocena stanu sanitarnego szkoły” pkt. 10 dot. rozkładu zajęć lekcyjnych.

Podczas kontroli w placówkach oświatowo-wychowawczych zapoznawano się z przeglądami z okresowych kontroli przewodów kominowych, które prowadzone są corocznie. Sprawdzano stan sanitarny kratki wentylacyjnych i zalecano częste ich czyszczenie, co pomoże w lepszym przepływie powietrza.

Kontrolowano warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów w placówkach. Sprawdzano czy jest wystarczająca ilość: mydła w dozownikach, papieru toaletowego, ręczników papierowych lub dostęp do suszarek do rąk i ciepłej wody.

W roku szkolnym zorganizowano wypoczynki letnie oraz zimowe. Na terenie powiatu rawickiego zorganizowano 31 turnusów wypoczynku w tym: 24 turnusy letnie i 7 zimowych. Z czego skontrolowano 24 turnusy w tym: 17 turnusów letnich i 7 zimowych. Z letniego wypoczynku korzystało 438 dzieci, a z zimowego 183. Uczestnicy wypoczynku mogli korzystać z formy wyjazdowej jak i w miejscu zamieszkania.

Jak co roku było dużo atrakcji. Organizowane były półkolonie, obozy: sportowe, językowe, jeździeckie oraz pod namiotami.

Kontrole wykonane w ramach bieżącego nadzoru nad wypoczynkiem nie wykazały nieprawidłowości/uchybień w funkcjonowaniu turnusów.

W czasie kontroli sprawdzano następujące zagadnienia:

- zgłoszenie wypoczynku do Kuratorium Oświaty
- zapewnienie ciepłej bieżącej wody
- warunki sanitarne pomieszczeń mieszkalnych oraz sanitarnych
- warunki do uprawiania sportu i rekreacji
- stan zdrowia uczestników (brak zgłoszeń dotyczących: zachorowań, hospitalizacji oraz wypadków i urazów)
- zapewnienie opieki medycznej

Ogólnie stwierdzić można, że stan placówek oświatowo-wychowawczych jak i letniego oraz zimowego wypoczynku na terenie powiatu rawickiego jest dobry i w dużym stopniu obserwuje się systematyczną poprawę.

3. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych.

3.1. Choroby, szerzące się drogą pokarmową (dur brzuszny, dury rzekome, czerwotka).

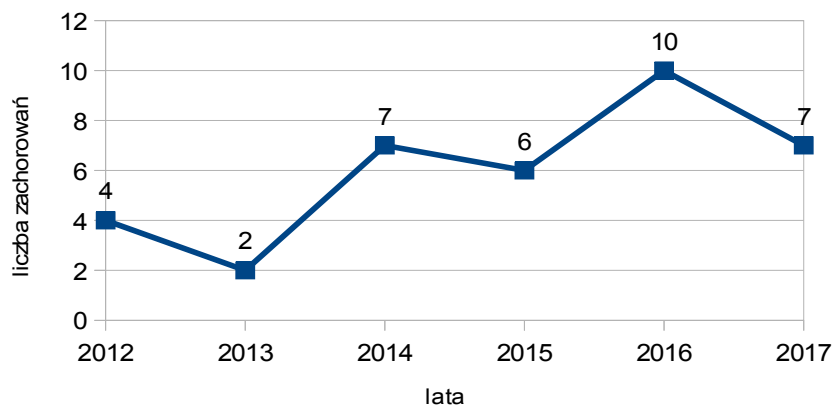
Podobnie jak w latach poprzednich nie zanotowano na terenie powiatu rawickiego zachorowań na dur brzuszny, dury rzekome, czerwotkę, zatrucia jelitowe enterotoksyną gronkowcową, toksyną botulinową, jersiniozę.

W roku 2017 zanotowano wzrost w stosunku do lat poprzednich zapadalności na biegunki u dzieci do lat 2 – w roku 2017 zachorowań 52, zap. 3 972,5, w roku 2016 zachorowań 22, zap. 1 676,8, w roku 2015 zachorowań 27, zap. 20 580,0. Wszystkie spośród 52 zgłoszonych w roku 2017 przypadków były hospitalizowane. Wszystkie przypadki, podobnie jak w latach poprzednich, zostały zbadane bakteriologicznie i wirusologicznie. Spośród 52 zgłoszonych zachorowań 39 zdiagnozowano jako zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy, 1 wywołane przez adenowirusy, 1 jako zakażenie wirusowe jelit nie określone, natomiast 11 zachorowań zdiagnozowano jako nieżyt jelitowy o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.

W roku 2017 odnotowano spadek zachorowań na salmonellozy jako pojedyncze zatrucia pokarmowe. W roku 2017 zachorowań 7, zap. 11,6, w roku 2016 zachorowań 10, zap. 16,6, w roku 2015 zachorowań 6, zap. 9,9. Wszystkie zachorowania zostały potwierdzone laboratoryjnie.

Podobnie jak w roku poprzednim nie odnotowano żadnego przypadku zachorowania na salmonellozę w ognisku zatrucia pokarmowego. Po raz ostatni takie ognisko zgłoszono w 2014 roku (3 potwierdzone przypadki).

Wykres nr 1 przedstawia liczbę zachorowań na salmonellozy jako pojedyncze zatrucia pokarmowe w latach 2012-2017.

Wykres nr 1. Salmonelozy jako pojedyncze zatrucia pokarmowe w latach 2012-2017.

Wszystkie spośród 10 zgłoszonych zachorowań zastały wywołane przez *Salmonella Enteritidis*.

Podział salmonelloz według wieku i czynnika etiologicznego przedstawiono w załączniku 5. Nosicielei zarazków schorzeń jelitowych na dzień 31.12.2017r. przedstawiono w załączniku 3.

W roku 2017 wystąpiły na terenie powiatu rawickiego 4 zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu A, zap. 6,6. W poprzednich latach takich zachorowań nie notowano.

3.2 Ogniska zachorowań.

W roku 2017 na terenie powiatu rawickiego wystąpiło jedno ognisko choroby przenoszonej drogą pokarmową wywołanej przez wirus zapalenia wątroby typu A. W ognisku” wystąpiły 3 zachorowania.

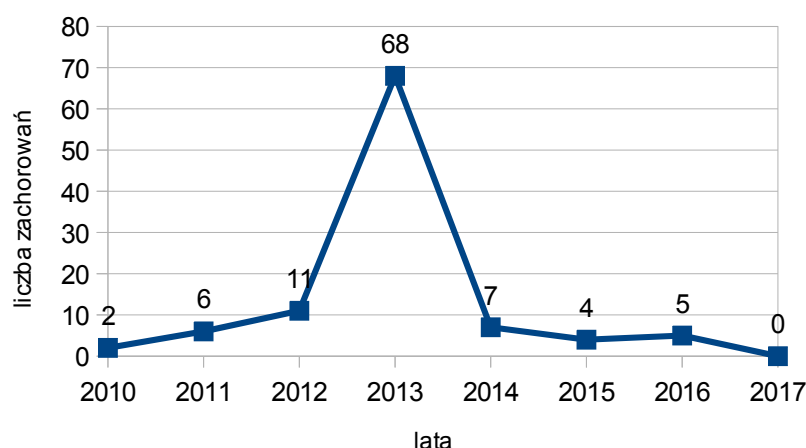
Wystąpiło również jedno ognisko epidemiczne krztuśca, obejmujące 2 zachorowania – rodzeństwo.

3.3. Choroby w zakresie, których prowadzi się szczepienie ochronne, w tym objęte programami eliminacji

W roku 2017 brak zachorowań na ostre porażenie wiotkie oraz zachorowań na odrę.

Nie zarejestrowano również żadnego przypadku zachorowania na różyczkę, podczas gdy przypadki takie notowano w latach poprzednich – w roku 2016 zachorowań 5, zap. 8,3, w roku 2015 zachorowania 4, zap. 6,6, w roku 2014 zachorowań 7, zap. 11,6.

Wykres nr 2 przedstawia liczbę zachorowań na różyczkę w latach 2010-2017.

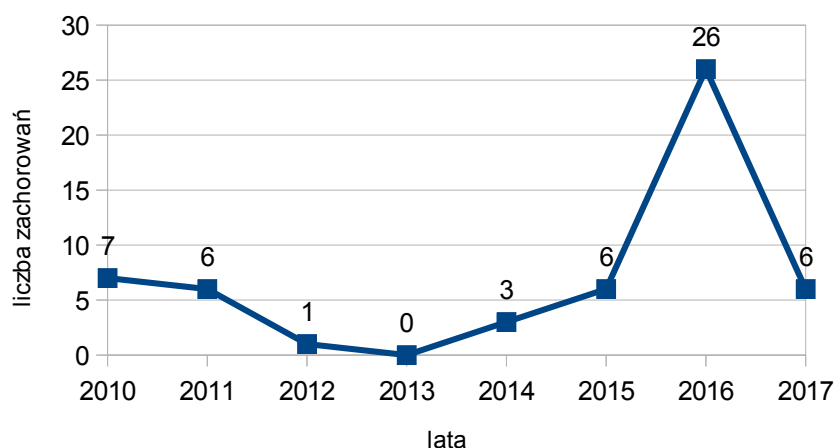

Wykres nr 2. Różyczka w latach 2010-2017

W roku 2017 nie zarejestrowano żadnego przypadku zachorowania na nagminne zapalenie przyusznicy, podczas gdy przypadki takie występowały w latach poprzednich – w roku 2016 zachorowania 3, zap. 5,0, w roku 2015 zachorowania 4, zap. 6,6, w roku 2014 zachorowanie 1, zap. 1,7.

W roku 2017 odnotowano wyraźny spadek zachorowań na krztusiec. Zarejestrowano 6 przypadków, zap. 9,9, w tym 1 ognisko epidemiczne, podczas gdy w roku poprzednim wystąpiło 26 przypadków, zap. 43,2, w roku 2015 6 zachorowań, zap. 9,9, w roku 2014 3 zachorowania, zap. 5,0. W roku 2017 odnotowano 4 przypadki potwierdzone i 2 przypadki możliwe. 2 przypadki zachorowań możliwych dotyczyły dzieci w 0 r.ż. zaszczepionych 3 dawkami szczepionki p/krztuścowi. 4 pozostałe przypadki potwierdzone dotyczyły dzieci w wieku 10-16 lat, zaszczepionych 5 dawkami szczepienia.

Wykres nr 3 przedstawia ilość zachorowań na krztusiec w latach 2010-2017

Wykres nr 3. Krztusiec w latach 2010-2017.

W roku 2017 zgłoszono na terenie powiatu rawickiego 3 przypadki zachorowania na bliżej nieokreślone wirusowe zapalenie wątroby typu B, zap. 5,0, podczas gdy w roku 2016 odnotowano 1 taki przypadek, zap. 1,7, w roku 2015 - 4 przypadki, zap. 6,6. W latach 2013-2014 nie zarejestrowano na terenie powiatu rawickiego żadnego przypadku zachorowania na wzw typu B.

3.4. Neuroinfekcje oraz choroby: meningokokowa, pneumokokowa i wywołana przez *Haemophilus influenza*.

W roku 2017 zarejestrowano na terenie powiatu rawickiego 3 zachorowania na wirusowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych inne określone i nieokreślone, zap. 5,0, podczas gdy w roku poprzednim nie zarejestrowano żadnego takiego zachorowania.

Zarejestrowano 2 przypadki zapalenia opon mózgowych inne i nieokreślone, zap. 3,3, podczas gdy w roku 2016 odnotowano 4 takie zachorowania, zap. 6,6.

W roku 2017 nie odnotowano na terenie powiatu rawickiego żadnego przypadku choroby wywołanej przez *Haemophilus influenzae*, podczas gdy w roku poprzednim zarejestrowano 1 takie zachorowanie – zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, zap. 1,7.

Zarejestrowano 3 przypadki zachorowania na chorobę wywołaną przez *Streptococcus pneumoniae*, zap. 5,0.

We wszystkich trzech przypadkach opisanych powyżej materiał biologiczny przesłano do KOROUN, gdzie potwierdzono dodatnie wyniki.

W roku 2017 zarejestrowano na terenie powiatu rawickiego 2 przypadki choroby meningokokowej inwazyjnej, zap. 2,2. W obu przypadkach chorzy zmarli.

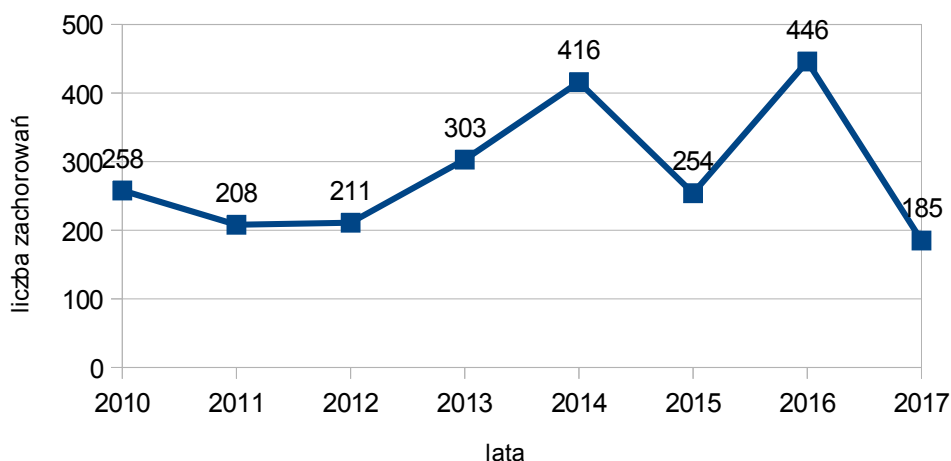
3.5. Choroby odzwierzęce

Podobnie jak w latach poprzednich nie zarejestrowano na terenie powiatu rawickiego zachorowań na włośnicę, leptospirozę, tasiemczyce w tym bąblownicę, toksoplazmozę, listeriozę.

3.6. Inne choroby zakaźne

Podobnie jak w latach poprzednich nie wystąpiły w roku 2017 na terenie powiatu rawickiego zachorowania na salmonellozy pozajelitowe.

W roku odnotowano znaczący spadek liczby zachorowań na ospę wietrzną w stosunku do lat poprzednich. W roku 2017 zarejestrowano 185 zachorowań, zap. 306,4, w roku 2016 446 zachorowań, zap. 740,2, w roku 2015 254 zachorowania, zap. 420,1, w roku 2014 416 zachorowań, zap. 688,5. Wykres nr 4 przedstawia liczbę zachorowań na ospę wietrzną w latach 2010-2017

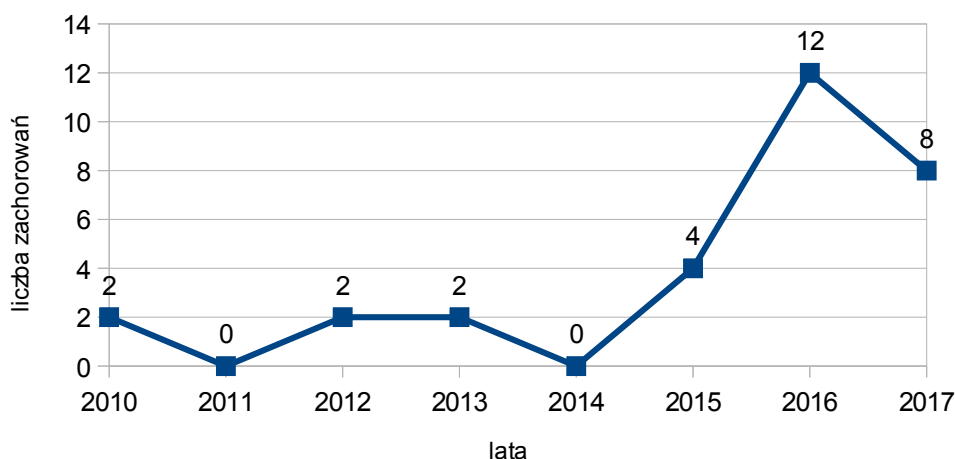

Wykres nr 4. Ospa wietrzna w latach 2010-2017

W roku 2017 zarejestrowano na terenie powiatu rawickiego 8 zachorowań na boreliozę, zap. 13,2, co stanowi spadek liczby zachorowań w stosunku do roku 2016 – zachorowań 12, zap. 19,9. Spośród zgłoszonych zachorowań 7 diagnozowano jako przypadki potwierdzone, natomiast 1 zachorowanie jako przypadek prawdopodobny. W większości przypadków chorzy nie pamiętali faktu ukłucia przez kleszcza, bądź jako miejsce narażenia

wskazywali ogród przydomowy lub okoliczny park. W dwóch przypadkach jako miejsce narażenia chorzy wskazali miejsca poza terenem powiatu rawickiego – w jednym przypadku był to powiat górowski w województwie dolnośląskim, a w drugim – powiat suwalski w województwie podlaskim. W roku 2015 zarejestrowano 4 zachorowania, zap. 6,6, natomiast w roku 2014 nie odnotowano żadnego zachorowania.

Wykres nr 5 przedstawia liczbę zachorowań na boreliozę w latach 2010-2017

Wykres nr 5 . Borelioza w latach 2010-2017

Zatrucia chemicznymi środkami ochrony roślin.

Podobnie jak w latach poprzednich nie zarejestrowano zatruc chemicznymi środkami ochrony roślin.

3.7. Zapobieganie wściekliznie.

W roku 2017 zgłoszono 51 przypadków styczności i narażenia na wściekliznę, w 42 przypadkach możliwe było ustalenie właściciela i objęcie zwierzęcia obserwacją weterynaryjną w kierunku wykluczenia wścieklizny, natomiast w 6 przypadkach właściciel zwierzęcia był nieznany. Wszystkim 9 pokąsanym osobom, po konsultacji lekarskiej w poradni specjalistycznej, podano szczepienie p/wściekliznie.

3.8. Choroby przenoszone drogą płciową

W roku 2017 zarejestrowano na terenie powiatu rawickiego 3 zachorowania na choroby przenoszone drogą płciową, zap. 5,0. W dwóch przypadkach były to zachorowania na kiłę późną utajoną, natomiast 1 jednym – kiłę wrodzoną bezobjawową z dodatnimi odczynami serologicznymi.

3.9. Szczepienia Ochronne

1. Przechowywanie, transport, termin ważności preparatów szczepionkowych.

W Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rawiczu prowadzony jest całodobowy monitoring temperatur, o ewentualnych nieprawidłowościach firma monitorująca powiadamia PPIS w Rawiczu oraz upoważnionych pracowników.

2. Trudności w wykonywaniu zadań.

W roku 2017 nie wystąpiły żadne trudności w wykonywaniu obowiązków związanych z gospodarką preparatami szczepionkowymi.

3.10. Placówki opieki zdrowotnej.

1. Pracownicy pionu epidemiologii przeprowadzili w 2017 roku 128 kontrole sanitarne i tematyczne w zakładach ochrony zdrowia działających na terenie powiatu rawickiego (w tym:
 - kontrole sanitarne kompleksowe razem z pionem Higieny Komunalnej – przychodni, poradni, laboratorium medycznego, stacji dializ, grupowych i indywidualnych praktyk pielęgniarskich,
 - kontrole sanitarne samodzielne pionu Epidemiologii – indywidualnych oraz specjalistycznych praktyk stomatologicznych oraz innych lekarskich
 - kontrole sanitarne samodzielne pionu Epidemiologii w zakresie wykonawstwa szczepień ochronnych
 - kontrole tematyczne indywidualne pionu Epidemiologii w zakresie zgłaszalności chorób zakaźnych i czynników alarmowych, zapobiegania zakażeniom zakładowym
2. W trakcie przeprowadzonych kontroli stwierdzono prawidłowy dobór środków dezynfekcyjnych, o szerokim spektrum działania, odpowiednio stosowanych i przechowywanych, w ilościach wystarczających. Procesy dezynfekcji przeprowadzane są prawidłowo. Opracowane i wdrożone są procedury dezynfekcji (narzędzi i materiałów oraz powierzchni).
3. W każdym ze skontrolowanych obiektów w użyciu stwierdzono odpowiednie środki do antyseptyki rąk. Opracowane i wdrożone są procedury higienicznego oraz chirurgicznego mycia rąk.
4. We wszystkich spośród skontrolowanych placówek, w których procesy sterylizacji narzędzi wielorazowych przeprowadzane są na miejscu, w użyciu są sterylizatory parowe, będące pod stałym nadzorem technicznym. Prowadzona jest wewnętrzna kontrola procesów sterylizacji (chemiczna oraz biologiczna), której wyniki są archiwizowane. Sterylne narzędzia oraz materiały przechowywane są w prawidłowych warunkach. Przestrzegane są terminy ważności wysterylizowanego sprzętu i materiału.
5. Stwierdzono prawidłowe postępowanie z brudną i czystą bielizną. Pranie odbywa się najczęściej w pralni zewnętrznej (w przypadku jednoosobowych praktyk zawodowych często pranie przeprowadzane jest we własnym zakresie, w odrębnym cyklu prania). Opracowane i wdrożone są odpowiednie procedury.
6. Stwierdzono prawidłową gospodarkę odpadami medycznymi – prawidłowo gromadzonych i przechowywanych, terminowo odbieranych i przekazywanych do utylizacji wyspecjalizowanym firmom.
7. Stwierdzono prawidłową gospodarkę szczepionkami z zachowaniem łańcucha chłodniczego.
8. Placówki posiadają opracowane i wdrożone procedury sanitarno-higieniczne, zgodne z charakterem świadczonych usług (dotyczy to głównie laboratorium medycznego, stacji dializ, punktów szczepień, punktów poboru materiału biologicznego, gabinetów stomatologicznych).

4. Działalność oświatowo-zdrowotna i promocja zdrowia.

Oświata zdrowotna i promocja zdrowia swoją działalność prowadzi w ramach realizacji zadań wynikających z wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, sytuacji epidemiologicznej, występujących problemów i potrzeb zdrowotnych społeczeństwa powiatu rawickiego. Prowadzone działania zdecydowanie zmierzały do poprawy kondycji zdrowotnej ludności i wypracowania zachowań prozdrowotnych.

Zważywszy na fakt, że skuteczność działań wychowawczo-zdrowotnych zależy od warunków zewnętrznych i najbliższego środowiska, działania nasze były ukierunkowane przede wszystkim na współpracę z placówkami oświatowo-wychowawczymi, ochrony zdrowia, samorządami i instytucjami działającymi na terenie naszego powiatu.

W oparciu o wytyczone cele oraz potrzeby środowiska lokalnego w roku 2017 realizowano poniższe zadania:

1. W celu zapobiegania chorobom zakaźnym kontynuowano realizację działań z zakresu profilaktyki HIV/AIDS. Działania te realizowane były zgodnie z Harmonogramem realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom

HIV i Zwalczania AIDS opracowanym na lata 2017-2021. Epidemia HIV/AIDS w Polsce przybiera charakter uogólniony (nie ogranicza się tylko do populacji szczególnie podatnych na ryzyko zakażenia HIV, ale dotyczy ogółu młodych dorosłych), co wskazuje na konieczność kontynuowania działalności profilaktyczno-edukacyjnej. Podejmowane działania miały na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji oraz promocję testowania w kierunku HIV.

- Prowadzono działania edukacyjno – informacyjne w ramach akcji „Bezpieczne Walentynki” - przeprowadzono 2 pogadanki: dla uczniów Zespołu Szkół Zawodowych w Rawiczu oraz dla uczniów Zespołu Szkół Specjalnych im. Jana Pawła II w Rawiczu. W ramach działania prowadzono również dystrybucję materiałów informacyjno- edukacyjnych, młodzież mogła skorzystać z alkoholi i wziąć udział w teście pokazującym wpływ alkoholu na zmysł wzroku.

Działania edukacyjne w ramach akcji „Bezpieczne Walentynki”

- Przeprowadzono, podobnie jak w latach poprzednich, szkolenie „Młodzieżowych Liderów Zdrowia kontra HIV” przygotowujące młodzież do prowadzenia działań edukacyjnych wśród rówieśników. Młodzieżowi Liderzy Zdrowia mają bezpośredni kontakt z młodzieżą nie tylko w szkole, ale również w miejscach gdzie spędzają wolny czas, np. na dyskotekach w rówieśniczych grupach nieformalnych i tam mogą wykorzystać zdobytą wiedzę z zakresu profilaktyki HIV/AIDS. W szkoleniu udział wzięło 31 uczniów z I Liceum Ogólnokształcącego w Rawiczu

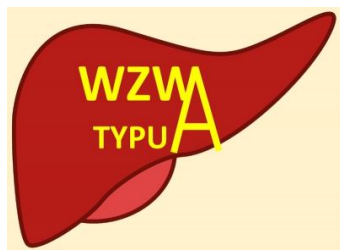
Jednym z podstawowych sposobów profilaktyki HIV na poziomie społeczności lokalnej są działania informacyjne skierowane do różnych grup odbiorców nakierowane na zmianę ludzkich postaw i zachowań wobec HIV/AIDS.

- Obchody Światowego Dnia AIDS były okazją do emisji filmu edukacyjno-informacyjnego na terenie Szpitala Powiatowego w Rawiczu. Klienci placówki mogli, wykorzystując czas oczekiwania na zrealizowanie usługi medycznej, zapoznać się z tematyką HIV/AIDS. W siedzibie Komendy Powiatowej Policji w Rawiczu zorganizowano dla pracowników i klientów punkt z materiałami informacyjno- edukacyjnymi, emitowano również tematyczny film edukacyjny.

W ramach współpracy przeprowadzono :

- prelekcję dla pracowników Komendy Powiatowej Państwowej Straży w Rawiczu – 17 odbiorców,
- wykład dla 25 osób z Uniwersytetu Drugiego Wieku w Miejskiej Górze,
- prowadzono dystrybucję materiałów informacyjno – edukacyjnych wydanych do społecznej kampanii pod hasłem „Mam czas rozmawiać”

Działania prowadzono przy współpracy Komendy Powiatowej Policji w Rawiczu oraz Szpitala Powiatowego Sp. z o. o. w Rawiczu.

2. Realizowano zadania informacyjne związane z występowaniem WZW A- prowadzono pogadanki, narady i dystrybucję materiałów informacyjnych. Podejmowano działania mające na celu dotarcie do odbiorców z różnych grup wiekowych i zawodowych.

Przeprowadzono 8 pogadanek dla 242 osób. Zorganizowano 10 narad z dyrektorami placówek oświatowych.

3. W celu zmniejszenia występowania zagrożeń zdrowotnych w związku z rozpoczęciem nauki w szkole, przystąpiono do kolejnej edycji wojewódzkiego programu edukacyjnego pt. „**Moje Dziecko Idzie do Szkoły**”. Rozpoczęcie nauki w szkole to nowy etap w życiu małego człowieka, to nowe problemy i nowe zagrożenia wpływające na rozwój jego zdrowia. Obowiązki szkolne, zmiana środowiska, dodatkowe zajęcia zbiegają się z okresem intensywnego wzrostu. Czynniki te mogą mieć wpływ na zdrowie i prawidłowy rozwój. Świadomość wpływu różnych czynników na samopoczucie dziecka i umiejętne postępowanie może zapobiec lub znacznie złagodzić ich negatywne oddziaływanie na organizm. Program skierowany jest do rodziców, opiekunów i dzieci 5,6-letnich. Program był realizowany w 26 placówkach (20 przedszkolach i 6 szkołach podstawowych). W placówkach organizowano festyny, w których łączono tematykę programu z innymi przedsięwzięciami prozdrowotnymi.

W ramach prowadzonych przez szkoły i przedszkola działań realizowano spotkania edukacyjne z rodzicami oraz zajęcia z dziećmi. Ogółem programem objęto – 857 dzieci wczesnoszkolnych i ich rodziców. Pracownicy PSSE w Rawiczu wzięli udział w festynie organizowanym corocznie przez Przedszkole w Bojanowie oddział w Gościejewicach.

4. W związku z niepokojącym wzrostem występowania chorób zależnych od diety, dotyczących w znacznym stopniu populację dzieci i młodzieży przystąpiono do realizacji kolejnej edycji programu „**Trzymaj Formę!**”.

Celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety w oparciu o indywidualną odpowiedzialność i wolny wybór jednostki. Program adresowany jest do młodzieży szkół gimnazjalnych i uczniów starszych klas szkół podstawowych. Program był realizowany w 8 szkołach gimnazjalnych i w 9 szkołach podstawowych łącznie w realizacji programu uczestniczyło 1226 uczniów ze szkół gimnazjalnych i 558 uczniów ze szkół podstawowych (dodatkowo sporadycznie w działaniach uczestniczyło 490 uczniów ze szkół podstawowych i gimnazjalnych).

5. Kontynuowano realizację Projektu pn. „Bądźmy zdrowi - wiemy, więc działamy”, którego celem bezpośrednim było również zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży narażonych na nadwagę, otyłość i choroby dietozależne na terenie województwa wielkopolskiego, a celem ogólnym jest poprawa stanu zdrowia populacji dzieci i młodzieży w Polsce. Grupę docelową stanowiły dzieci wczesnoszkolne, młodzież gimnazjalna oraz rodzice.

W ramach działań przeprowadzono szkolenie dla młodzieży gimnazjalnej. Szkolenie odbyło w Zespole Szkół w Gostkowie - uczestniczyło w nim 18 uczniów.

Z przeprowadzonej analizy ankiet ewaluacyjnych wynika, że młodzież posiada dużą wiedzę nt. podstawowych zasad żywienia. Wykład przeprowadził pracownik ds. oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia PSSE w Rawiczu.

Na terenie powiatu odbyły się 2 festyny dla dzieci przedszkolnych (łącznie wzięło w nich udział 322 przedszkolaków).

Pierwszy z festynów odbył się po raz kolejny w Przedszkolu w Konarach. W festynie uczestniczyło 162 przedszkolaków. Festyn miał formę spartakiady. W imprezie uczestniczyły dzieci z 6 placówek z terenu gminy Miejska Górka.

Wszyscy uczestnicy otrzymali na zakończenie zmagania „zdrowy poczęstunek” (ufundowany przez sponsorów) oraz upominki tj. koszulki i zakładki z logo Projektu ufundowane przez WSSE w Poznaniu.

Drugi z festynów odbył się w Przedszkolu w Jutrosinie. W przedsięwzięciu udział wzięło 160 przedszkolaków. Scenariusz imprezy opracowali pracownicy Przedszkola dostosowując gry i zabawy do wieku dzieci. Wszystkie dzieci otrzymały upominki (koszulki, zakładki i piłki).

Spartakiada pod hasłem „Razem do mety” w Przedszkolu w Konarach

Przeprowadzono konkurs plastyczny o zasięgu wojewódzkim pt. „Bądźmy zdrowi” dla uczniów klas gimnazjalnych - w konkursie udział wzięli uczniowie z 6 szkół. Zadanie konkursowe polegało na wykonaniu plakatu zachęcającego młodych ludzi do zdrowego stylu życia.

- Projekt realizowało 10 szkół gimnazjalnych i 19 placówek szkolnych i przedszkolnych posiadających oddziały dzieci wczesnoszkolnych.
6. Podjęto działania informacyjne w ramach obchodów „Światowego Dnia Zdrowia”. Hasłem przewodnim ogłoszonym przez Światową Organizację Zdrowia w roku 2017 była „Depresja - porozmawiajmy o niej”. Wraz z rosnącym rozpowszechnieniem problemu depresji, coraz ważniejsze staje się posiadanie wiedzy o tym, jak można rozpoznać i w jaki sposób udzielić wsparcia osobie potrzebującej pomocy. Zorganizowano punkt konsultacyjno - informacyjny w ramach odbywającego się Festiwalu Nauki w Gimnazjum w Sierakowie. W ramach funkcjonowania punktu prowadzono dystrybucję ulotek nt depresji, prawidłowego odżywiania, szkodliwości palenia tytoniu oraz prowadzono rozmowy indywidualne dotyczące uzależnień i depresji. Młodzież z Zespołu Szkół Zawodowych w Rawiczu przygotowała tematyczne plakaty, które prezentowała w czasie zorganizowanego przemarszu głosząc informacje opracowane na podstawie materiałów otrzymanych z WHO.

Punkt konsultacyjno-informacyjny zorganizowany w ramach Festiwalu Nauki w Gimnazjum w Sierakowie

Przemarsz młodzieży z Zespołu Szkół Zawodowych w Rawiczu

7. W ramach przeciwdziałania palenia tytoniu oraz zmniejszenia ilości zachorowań, inwalidztwa zdrowotnego i zgonów wynikających z palenia tytoniu poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy kontynuowano realizację krajowego „Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce” oraz programu edukacji przedszkolnej pn. „Czyste Powietrze Wokół Nas”. Realizowano również programy: „Nie Pal Przy Mnie Proszę!”- dla uczniów klas I-III szkoły podstawowej oraz „Znajdź Właściwe Rozwiązanie” - dla uczniów kl. V i VI i gimnazjalistów. Przystąpiono do realizacji I edycji programu pt. „Bieg Po Zdrowie”. Program jest skierowany do uczniów klas IV, rodziców i opiekunów.

Celem programu „Czyste Powietrze Wokół Nas” jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń. W programie wzięło udział 20 przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przy szkołach. Działaniami objęto 706 przedszkolaków i 530 rodziców.

Program „Nie Pal Przy Mnie Proszę!” – akces do realizacji zgłosiło 21 szkół podstawowych (co stanowi 83,3% szkół podstawowych: w tym wliczono szkołę podstawową, która funkcjonuje w Zespole Szkół w Gostkowie, który to swoim zasięgiem obejmuje 2 powiaty rawicki i gostyński). Program realizowało 1214 uczniów. Program „Znajdź Właściwe Rozwiązanie” realizowało 6 szkół gimnazjalnych (co stanowiło 60% szkół gimnazjalnych) oraz 13 szkół podstawowych (co stanowi 59% szkół podstawowych posiadających klasy V-VI). W programie udział wzięło 350 uczniów gimnazjów i 593 uczniów szkół podstawowych (dane opracowano na podstawie łącznie 19 zwróconych ankiet). Celem obu programów jest

uporządkowanie i poszerzenie informacji na temat zdrowia, kształtowanie postaw odpowiedzialności za własne zdrowie, uświadomienie, że palenie jest szkodliwe.

„Bieg Po Zdrowie” to nowy program antytytoniowej edukacji zdrowotnej opracowany w Głównym Inspektoracie Sanitarnym we współpracy z ekspertami. Profilaktyka palenia tytoniu jest ważnym zadaniem i powinna być na stałe wpisana w działania edukacyjno - wychowawcze. Okres krytyczny dla podejmowania zachowań ryzykownych takich jak pierwsze kontakty paleniem tytoniu przypada na przedział wiekowy 9-10 lat. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia i e- papierosów. I edycję programu realizowało 113 uczniów i 83 rodziców z 4 szkół podstawowych.

- Przeprowadzono, podobnie jak w przypadku profilaktyki HIV/AIDS, szkolenie Młodzieżowych Liderów Zdrowia skierowane do młodzieży gimnazjalnej. Celem działania było dostarczenie wiedzy na temat szkodliwego wpływu palenia tytoniu na organizm człowieka, uzmysłowienie młodym ludziom przyczyn sięgania przez nich po papierosy oraz kształtowanie umiejętności ważnych w kontaktach z ludźmi (umiejętność zachowania asertywnego, odmawiania itd.).

Szkolenie odbyło się w Zespole Szkół w Gostkowie- adresatami było 19 uczniów.

Realizując zadania z zakresu profilaktyki antynikotynowej włączono się w obchody ogólnokrajowych akcji z okazji „Światowego Dnia bez Tytoniu” i „Światowego Dnia Rzucania Palenia”.

Promując wśród dorosłych i młodzieży modę na niepalenie zorganizowano stoisko informacyjno – edukacyjne w ramach obchodów „Światowego Dnia bez Tytoniu” na Regionalnych Targach Rolniczych organizowanych przez Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu Centrum Wystawowe w Gołaszynie. Współorganizatorem działania było również Starostwo Powiatowe w Rawiczu.

Stoisko informacyjno- edukacyjne Centrum Wystawowe w Gołaszynie

Do obchodów włączyła się młodzież z Zespołu Szkół Zawodowych w Rawiczu (zebrana w grupie PaTPORTU), Gimnazjum Nr 1 w Rawiczu oraz uczniowie ze Szkoły Podstawowej Nr 6 w Rawiczu.

Niosąc transparenty i głosząc antynikotynowe hasła, uczniowie przeszli ulicami Rawicza rozdając przechodniom tematyczne ulotki.

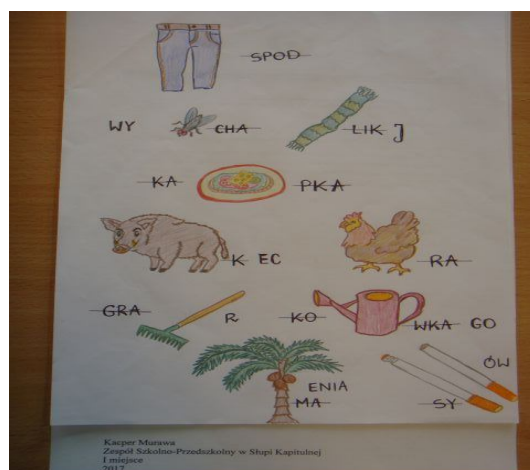

Przemarsz uczniów ze Szkoły Podstawowej Nr 6 w Rawiczu

Przemarsz młodzieży zrzeszonej w grupie PaTPORTU i grupy uczniów z Gimnazjum Nr 1 w Rawiczu

Przeprowadzono etap powiatowy konkursu „Palić nie palić –oto jest pytanie/” dla uczniów klas V szkół podstawowych. W konkursie udział wzięli uczniowie z 12 szkół. Zadaniem konkursowym było przygotowanie rebusu, którego rozwiązaniem będzie hasło o tematyce promującej niepalenie. Nagrody dla laureatów i uczestników etapu powiatowego konkursu ufundowało Starostwo Powiatowe w Rawiczu.

*I miejsce –Kacper Murawa
Zespół Szkolno –Przedszkolny
w Słupi Kapitulnej*

„Światowy Dzień Rzucania Palenia” - W ramach realizacji przedsięwzięcia, podobnie jak w poprzednich działaniach, kolejny już raz, brali udział uczniowie z ZSZ w Rawiczu. Prezentowali na ulicach Rawicza plakaty oraz transparenty zachęcające do zdrowego stylu życia.. Młodzież rozdawała przechodniom tematyczne ulotki, część osób skorzystała z

badania wykazującego poziom tlenu węgla w wydychanym powietrzu. Badanie to można było wykonać na stoisku informacyjno- edukacyjnym zorganizowanym tego dnia w budynku Starostwa Powiatowego w Rawiczu. Klienci stoiska mogli również wziąć udział w quizie z zakresu szkodliwości palenia tytoniu i otrzymać upominek. Współrealizatorem działania i fundatorem części upominków było Starostwo Powiatowe w Rawiczu

*Happening z udziałem uczniów
z Zespołu Szkół Zawodowych w Rawiczu*

*Stoisko Informacyjno- edukacyjne
w budynku Starostwa powiatowego Rawiczu*

Dodatkowo w szkołach prowadzone były przez nauczycieli działania informacyjno- edukacyjne skierowane dzieci i młodzieży z zakresu profilaktyki palenia tytoniu.

Podejmowano również działania profilaktyczne w wybranym zakładzie pracy, organizowano punkty informacyjno - edukacyjne na imprezach masowych.

7. W celu zmiany zachowań zdrowotnych przyszłych matek oraz poprawy zdrowia ich potomstwa kontynuowano realizację „Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” współfinansowanego w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy.

W ramach realizowanych działań prowadzono również kampanię społeczną pt. „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu!”, zorganizowano łącznie 5 stoisk informacyjno- edukacyjnych, przeprowadzono tematyczną pogadankę dla Seniorów z Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Rawiczu oraz działania edukacyjne dla 23 uczniów z ZSZ w Rawiczu.

W ramach funkcjonowania stoisk prowadzono pomiar tlenu węgla w wydychanym powietrzu za pomocą smokerlyzera (wykonano łącznie ok. 110 badań), udzielano porad z zakresu profilaktyki uzależnień. Prowadzono dystrybucję materiałów informacyjno- edukacyjnych. Liczbę odbiorców działań promocyjnych i kampanijnych szacuje się na ok. 300 osób.

Przeprowadzono w Szpitalu Powiatowym Sp. z o. o. w Rawiczu wśród położnic badania ankietowe pt. „Zachowania zdrowotne kobiet w ciąży”. Badanie miało na celu zbadać skuteczność prowadzonych w ostatnich latach działań skierowanych do kobiet ciężarnych oraz planujących ciążę, a także pozwoli na zaplanowanie kroków interwencyjnych.

W ramach Profilaktycznego Programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” kontynuowano realizację programu edukacyjnego pt. „ARS, czyli jak dbać o miłość”. Program adresowany jest do uczniów szkół ponadgimnazjalnych, a jego celem jest pogłębienie wiedzy na temat konsekwencji używania substancji psychoaktywnych m.in. alkoholu, papierosów czy narkotyków. W IV edycji programu uczestniczyła młodzież 7

typów szkół ponadgimnazjalnych z 5 placówek. W programie uczestniczyło 191 uczniów i 72 rodziców.

8. Podejmowano zadania, których celem było dostarczenie podstawowych informacji nt. profilaktyki nowotworów.

8.1. Profilaktyka raka szyjki macicy – podobnie jak w roku ubiegłym realizowano program „Wybierz życie - pierwszy krok”, którego celem jest zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy. Program realizowano w 5 szkołach ponadgimnazjalnych (co stanowiło 83,3% szkół ponadgimnazjalnych) wśród 262 uczniów i 7 nauczycieli.

8.2. Profilaktyka chorób nowotworowych.

Celem działań było promowanie badań profilaktycznych oraz promowanie profilaktyki raka piersi. Przeprowadzono 2 pogadanki w 2 szkołach ponadgimnazjalnych dla 43 odbiorców.

9. Kontynuowano realizację **projektu edukacyjnego „Wiem – nie biorę! Jestem bezpieczny”**, którego celem jest wzrost świadomości społecznej na temat wpływu narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych na funkcjonowanie organizmu ludzkiego. Projekt zakłada realizację działań informacyjno – edukacyjnych wśród młodzieży w wieku gimnazjalnym i ze szkół ponadgimnazjalnych, kadry pedagogicznej i pielęgniarek środowiska szkolnego, a także rodziców i opiekunów. Pomysłodawcą projektu jest WSSE w Poznaniu. Przeprowadzono szkolenia w Zespole Szkół w Gostkowie dla grupy 16 uczniów i w Zespole Szkół Zawodowych w Rawiczu dla grupy 27 uczniów, zajęcia przeprowadzono wspólnie z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji w Rawiczu.

10. Wobec stale występującego i narastającego problemu używania nowych substancji psychoaktywnych kontynuowano edukację młodzieży z klas gimnazjalnych. Przeprowadzono 4 spotkania edukacyjne dla 175 uczniów. Spotkania poprowadzono we współpracy z przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji w Rawiczu.

11. Realizowano zadania dotyczące profilaktyki wszawicy. Przeprowadzono 9 narad z dyrektorami przedszkoli oraz prowadzono dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych.

12. Podejmowano działania informacyjne w ramach akcji „Bezpieczne wakacje”. Wakacje to szczególnie czas, który kojarzy się z odpoczynkiem, beztrudnością, słońcem i zabawą. Szczególną uwagę w czasie prowadzonych działań zwrócono na tematy związane z profilaktyką antynikotynową, profilaktyką używania środków zastępczych tzw. „dopalaczy” i narkotyków oraz zapobiegania zakażeniom wirusem HIV i HCV. Organizowano narady, stoiska i pogadanki dla uczestników wypoczynku. Omawiano zasady: postępowania w czasie upałów, racjonalnego odżywiania i aktywności fizycznej oraz postępowania w przypadku ukąszenia przez kleszcza a także zabezpieczenia przed kleszczami.

Stoisko profilaktyczne zorganizowane w ramach „Dni Miejskiej Górki”

Działania prowadzone w ramach akcji „Bezpieczne wakacje” dla uczestników letniego wypoczynku

Powyższe tematy realizowane były przy współudziale dyrektorów szkół, przedszkoli pracowników ochrony zdrowia, władz samorządowych, Komendy Powiatowej Policji w Rawiczu. Współpracowano również z Ośrodkiem Kultury, Sportu i Aktywności Lokalnej w Miejskiej Górze oraz Wielkopolskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Poznaniu Centrum Wystawowym w Gołaszynie i Biblioteką Publiczną w Rawiczu oddział dla dzieci. Prowadzone działania były nagłaśniane w lokalnej prasie i na stronach internetowych Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Rawiczu, a także Starostwa Powiatowego w Rawiczu i Komendy Powiatowej Policji w Rawiczu.

Przeprowadzono 51 wizytacji oceniających realizację programów prozdrowotnych w placówkach oświatowych.